

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2018-09-20

Uppföljning av stadsdelsnämndens budget 2018 – tertiarapport 2

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertiarapport 2 för 2018.
2. Nämnden begär budgetjustering för ökade kostnader för internränta om 0,3 mnkr.
3. Nämnden begär budgetjustering för ökade kostnader för avskrivningar om 2,9 mnkr.
4. Nämnden begär budgetjustering om 8,4 mnkr för omkostnader avseende tomgångshyror på Edö servicehus.
5. Nämnden ansöker om stimulansbidrag och begär budgetjustering om 0,6 mnkr för beställarstöd och förprojektering av gruppbofastad.
6. Nämnden begär budgetjustering om 0,6 mnkr för startbidrag och beställarstöd för servicebofastaden Giggen.
7. Nämnden begär budgetjustering om 0,4 mnkr för faktiska kostnader för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning.
8. Nämnden begär budgetjustering om 0,3 mnkr i för klimatinvestering i LED-armatur.
9. Nämnden ansöker om utökade investeringsmedel om 1,5 mnkr för inventarier till förskola.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. Ett Stockholm som håller samman	5
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	5
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	9
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	12
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	14
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	15
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	18
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	20
2. Ett klimatsmart Stockholm	24
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	24
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	25
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	25
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	26
2.5 Stockholms miljö är giftfri	26
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	28
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	29
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	29
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	30
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	30
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	33
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	34
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	37
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	37
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	38
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	41
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	43
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	44
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	45

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	48
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	50
Uppföljning av ekonomi.....	51
Uppföljning av driftbudget.....	51
Resultatenheter	53
Investeringar.....	53
Försäljningar av anläggningstillgångar	54
Betydande projekt som inte är investeringar	54
Omslutningsförändringar.....	54
Budgetjusteringar	54
Medel för lokaländamål.....	54
Analys av balansräkning	55
Övrigt	58
Synpunkter och klagomål.....	59
Övrigt.....	60

Bilagor

1. Agressorrapport
2. SLK-blanketter
3. Slutrapport klimatinvesteringsmedel (Klimatsmart 2017)
4. Ansökan om klimatinvesteringsmedel
- 4 a. Ekonomisk beskrivning ansökan klimatinvesteringsmedel

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att Farsta stadsdelsnämnd bidrar till att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål uppfylls, genom att 23 av kommunfullmäktiges 26 mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden kommer att uppnås helt under året och att tre mål kommer att uppnås delvis.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen har en utmaning inom förskolan, där årets brukarundersökning gav ett lägre resultat än 2017 inom samtliga fem målområden. Förbättringsåtgärder planeras. Årsmålet om 38 procent förskollärare blir svårt att nå, men Farsta har ökat sin andel. Inom socialtjänsten arbetar förvaltningen för att stödja hemlösa barnfamiljer att hitta ett långsiktigt stabilt boende. Alla personer som sökt budget- och skuldrådgivning i Farsta har fått tid. Föräldrar vid Hökarängens förskolor har erbjudits möjlighet till extra föräldrastöd. Inom missbruksvården utvärderar förvaltningen sitt bestånd av stöd och behandlingsinsatser för att se hur anpassade de är efter kvinnors och mäns behov. Förvaltningens ungdomsmottagning arbetar med att nå fler killar genom riktade drop-in tider, en öppen killgrupp samt samarbete med de boenden i stadsdelen där det bor nyanlända killar. Farstalyftet har startat upp med uppsökande verksamhet och trygghetsvandring. Inom äldreomsorgen har förvaltningen arbetat systematiskt med kvalitetssäkring genom att utveckla användandet av kvalitetsregister, strukturerade riskanalyser och genomförandet av kvalitetsråd, samt genom kvalitetsmärkningen diplomerings i Stjärnmärkt demensvård. Det riktade arbetet kring en trivsamt måltidsupplevelse inom vård- och omsorgsboenden har också fortsatt.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen har under perioden gjort klimatinvesteringar i ny LED-armatur och fler planeras. Ljuskällor vid Fagersjöspåret har bytts ut, vilket halverar spårbelysningens energiförbrukning. Förvaltningens arbete med att fasa ut diesel- och bensinbilar till förmån för fordon som drivs av förnybara bränslen som gas eller el fortgår. Den heta och torra sommaren har inneburit en del utmaningar för verksamheterna, men också gjort det möjligt att påbörja rensning av sly och träd som växt in över Forsån. Antalet stadsodlare ökat väsentligt i antal, då nya brukaravtal skrivits för åtta odlingsytor i Svedmyra. Förskolorna fortsätter sitt arbete mot en giftfri förskola och arbetar med de åtgärder som anges i kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen prognostiserar en budget i balans för året. Fortsatta utmaningar finns främst inom den kommunala hemtjänsten och personligt stöd, samt inom individ- och familjeomsorg, främst socialpsykiatri. Förvaltningen arbetar med att utveckla förutsättningarna för budgethållning genom att ge cheferna samordnat stöd i verksamhetsanalys, uppföljning och åtgärdsplanering. Inom ekonomiskt bistånd har antalet personer i behov av försörjningsstöd ökat, däremot har antalet personer som fått ekonomiskt bistånd under lång tid minskat. Förvaltningen har anställt fyra personer som börjat söka upp kvinnor med hemmavarande barn, som står långt från arbetsmarknaden, och motivera dem till vidare studier eller arbete.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen har startat upp arbetet i jämställdhetsintegreringsprojektet "Modellkommun", för att skapa bättre förutsättningar för utvecklad jämställdhet. Sjukfrånvaron har ökat efter en längre tids sjunkande trend, och förvaltningen kommer att analysera orsakerna och åtgärdsbehovet. Reinvesteringar har utförts på parkvägar och i trappor för ökad tillgänglighet, och förvaltningen har kompletterat parkvägar med ledstänger på flera platser för att förbättra tillgängligheten. Mat och måltidssituationen har varit fokus även inom boenden för personer med funktionsnedsättning, exempelvis genom mat- och måltidsråd och praktiskt stöd till enheterna från dietist i frågor som rör kost och nutrition. Förvaltningen har arbetat på olika sätt kring bemötande, respekt och anti-diskriminering, med syfte att höja medarbetares kompetens och medvetenhet.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppnås, att sex av de sju målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och ett uppfylls delvis. Det mål som delvis uppnås är mål 1.1 *Alla barn i Stockholm har goda och jämlika livsvillkor*, där resultatet av förskolans brukarundersökning 2018 visar på ett utfall som inte når upp till förvaltningens ambitioner, och där andelen barn i familjer med ekonomiskt bistånd ökat. Förvaltningen planerar åtgärder för att förbättra resultaten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att delvis uppfyllas under året. Bedömningen baseras på att planerade aktiviteter genomförs, att åtgärder för förbättrad måloppfyllelse vidtagits, men att årsmålen inte kommer att uppnås kring andel barn i familjer med ekonomiskt bistånd, andel förskollärare och andel föräldrar som i helhet är nöjda med sin förskola.

För att uppfylla målet med en likvärdig förskola med hög kvalitet har förvaltningen arbetat med att ta fram en gemensam ram för pedagogisk utvecklingstid. Syftet är att förskolorna ska ha likvärdiga förutsättningar för att tid för reflektion, utveckling samt planering av undervisning. Arbetet pågår med att ta fram en gemensam pedagogisk plattform för att uppnå målet med en likvärdig förskola med hög kvalitet.

Stockholms stad genomför en årlig förskoleundersökning i förskolan. Farstas kommunala förskolor uppvisar ett lägre resultat än 2017 inom samtliga fem målområden. De genomsnittliga nöjdhetsresultaten för enskilda påstående är även generellt lägre än stadens genomsnitt. Även Stadens genomsnittliga resultat har sänkts jämfört med föregående år.

Farstas vårdnadshavare är enligt förskoleundersökningen generellt nöjda med förskoleverksamheten i dess helhet med betoning på förskolans arbete med normer och värden och att barnen är trygga på förskolan. Fortsatt utvecklingsområde är *Samverkan med hemmet*, förskolornas kommunikation med vårdnadshavarna om verksamheten måste förbättras. Det finns behov av ett fördjupat arbete med målområdet *Utveckling och lärande*. Svarefrekvensen behöver höjas ytterligare för att säkerställa vårdnadshavarnas inflytande.

Skolplattformen är Stockholm stads gemensamma digitala plattform för förskola och skola. Den ska underlätta användarnas vardag och är en viktig del i det digitala lyftet i Stockholms stad. För pedagogerna kommer skolplattformen innebära ett mer effektivt arbetssätt som stöttar den pedagogiska processen och därigenom höja kvaliteten på undervisning och verksamhet. Vårdnadshavarna kommer att få möjlighet till ökad delaktighet och bättre insyn i planering, uppföljning och utvärdering.

Farsta förskolor har under året utbildat 62 pedagoger i skolplattformens moduler; startsida, pedagogiskt genomförande, planering och bedömning, elevdokumentation, frånvaro och närvaro, schema och barn- och elevregister. Arbetet med införandet påbörjas under hösten och parallellt med detta har barnens tillgång till digitala arbetssätt och programmering ökat på alla förskolor.

En förskola har under våren varit pilot och prövat frånvaro och närvarosystemet. Efter sommaren har majoriteten av förskolorna infört systemet.

Fagersjös förskolor har arbetat med projekt förskolebibliotek. Två förskolor samarbetar med barnboksbibliotekarier på biblioteket i Farsta centrum i syfte att stärka och utveckla barnens lust till boken och det skrivna ordet. Projektmedarbetarna har planerat hur ett rum på Mötesplats Fagersjö ska användas respektive ska utrustas med för böcker och digital utrustning. De har besökt kollegor i andra stadsdelar, tittat på deras förskolebibliotek och utbytt erfarenheter.

Farsta är den stadsdel som det senaste året tagit emot flest nyanlända som placerats i Stockholms stad enligt bostättningslagen vilket krävt ökade resurser och verksamhetsutveckling. Det ökade mottagandet har krävt mer insatser i form av socialt stöd, mottagnings- och utredningsarbete och ökade behov av bistånd gällande boende och försörjning. Under aktuell period har två samhällsvägledare tillsatts för att ge socialt stöd och vägledning till enskilda och grupper av nyanlända och personalförstärkningar har skett vid såväl mottagningsfunktion som utredningsteam vid enheten för ekonomiskt bistånd.

Arbetet med att trygga säkra boendeförhållanden är en viktig del i att stödja barns goda och jämlika uppväxtvillkor. Förvaltningen arbetar för att stödja hemlösa barnfamiljer att hitta ett långsiktigt stabilt boende genom sin bolotsverksamhet, där familjerna får hjälp att hitta lägenheter med längre kontrakt. Barnkonsekvensanalyser görs i ärenden gällande el- och hyresskulder och förberedelser pågår för en fullständig implementering av dessa barnkonsekvensanalyser inför att barnrättslagen träder i kraft vid nyåret.

Inskrivningsgrad i förskolan

En handlingsplan för att öka inskrivningsgraden i förskoleverksamheten har tagits fram. Den innefattar bland annat:

- köhandläggare informerar på öppna förskolan i områden där inskrivningsgraden är låg och på mötesplatsen i Fagersjö
- samarbete med projekt Stadsdelsmammor i Fagersjö
- avstämning med BVC om informationsinsats

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,3 %			2,2 %	2,6 %	2,5 %	3,0 %	Tertial 2 2018
Analys Antalet nyanlända som behöver försörjningsstöd tenderar att öka med anledning av svårigheter att finna en bostad på bostadsmarknaden i de fall familjeanknytning sker. Socialtjänstens bolots hjälper familjerna att finna varaktiga bostadslösningar.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	37,2 %	3 %	16 %	36,1 %	37,2 %	38 %	41 %	Tertial 2 2018
Analys Stadens redovisar efter tertialrapport 1 att tolv stadsdelsförvaltningar hade sänkt andelen förskollärare, undantag Farsta som hade ökat sin andel. Sedan dess har Farsta ökat sin andel ytterligare från 36,4 till 37,2, men har en bit kvar till Farstas årsmål på 38 procent. Fyra procentenheter fattas alltså för att nå stadens mål.								
Andel nöjda föräldrar	81 %	82 %	80 %	87 %		89 %	90 %	2018
Analys De förskolor som har låga nöjdhetsvärden har i uppdrag att ta fram en handlingsplan.								
Antal barn per grupp	15,3 barn/avd.				16 st	16	16	Tertial 2 2018
Analys Avvikelsen är försumbar. Barngruppernas storlek varierar över året, i början av hösten är det generellt lite färre barn, men det tillkommer alltid fler.								
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,1 st			4,9 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2018
Analys Farstas avvikelse för målvärdet andel förskolebarn per anställd motsvarar 0,2. Antalet anställda fluktuerar, bland annat beroende på antalet resursanställda. I början på hösten är det många nya barn inskrivna och verksamheterna har inte kartlagt ännu i vilken utsträckning det behöver anställas fler resurspersonal.								
Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten (2-5 år)				93,9 %		95 %	96 %	2018
Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,6		3,7	3,8	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Barn i Farsta har goda och jämlika uppväxtvillkor

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Inskrivningsgraden i förskolan ökar
- Vårdnadshavarna upplever en ökad nöjdhet i förskoleverksamheten.

- Tillgången till digitala verktyg i förskola har ökat
- Fler vårdnadshavare upplever att deras barn använder digitala verktyg i sitt lärande.
- Förskolans självvärdering visar en högre måluppfyllelse inom området "Den pedagogiska miljön".
- Vårdnadshavarna upplever en ökad nöjdhet med att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskoleenheter med tillräcklig digital kompetens och utrustning					100 %	100 %		2018
 Förskolornas resultat på området Pedagogisk miljö och material i kvalitetsindikatorn				3,6		3,7		2018
 ♀ Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.	80 %	80 %	79 %	84 %		85 %		2018
Analys								
De förskolor som har fått låga resultat har i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan.								
 ♀ Vårdnadshavarna upplever att förskolan använder digitala verktyg för utveckla barnens förmåga till skapande, kommunikation och lärande	59 %			62 %		63 %		2018
Analys								
Farsta har haft ett stort fokus på digitalisering av förskolans verksamhet 2018. Förskolledar och personal har fått riktad utbildning om skolplattformen som ger förutsättningar för att utveckla den digitala pedagogiska dokumentation som kommer att gynna barnen samt förbättra och kommunikation med vårdnadshavarna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla barnfamiljer aktuella på ekonomiskt bistånd blir skriftligt informerade om möjlighet att söka extra bistånd gällande barnens sommaraktiviteter.	2018-01-01	2018-12-31	
 Fritidsverksamhetens medarbetare deltar i utbildning i kvalitet och metodutveckling för ett främjande och förebyggande arbetssätt.	2018-01-01	2018-12-31	
 Förskolenheterna säkrar att barnen ges förutsättningar att utveckla sin digitala kompetens	2017-01-01	2018-12-31	
 Projekt förskolebibliotek inrättas i Fagersjö i samverkan med Farsta bibliotek	2018-01-01	2018-12-31	
 Under året utveckla ett program för att stärka föräldrars kunskaper om barn och ungdomars rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Föräldrar vid Hökarängens förskolor har erbjudits ett extra föräldrastöd vilket inneburit att de som önskar psykosociala stödsamtal via förvaltningen har fått hjälp till detta. 47 familjer har förmedlats till Capio Famnen där de fått stödjande samtal av kuratorerna, och 19 familjer har kunnat hänvisas till BUP för stöd. En gång per vecka är familjestödsenhetens kurator med på Fagerlids öppna förskolas gruppverksamhet i Hökarängen. Det är både grupp- samt individuella samtalsstöd på plats.

Förvaltningen arbetar inom egen regi-verksamheterna för att alla brukare ska ha en aktuell och godkänd genomförandeplan. Egenkontroll av social dokumentation görs utifrån en gemensam mall för enheter inom egen regi.

Under året har ramtid successivt införts inom hemtjänsten vilket innebär ett förnyat sätt att skriva genomförandeplan. Alla genomförandeplaner behöver därför skrivas om utifrån gällande rambeslut. Stödmaterial om hur en genomförandeplan ska skrivas finns att tillgå för medarbetarna.

Alla personer som sökt budget- och skuldrådgivning i Farsta har fått tid och alla drop-in tider har inte varit utnyttjade.

Andel insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbrukare behöver höjas för att nå årsmålet. Det är också fler män än kvinnor som inte avslutas enligt plan. Förvaltningen arbetar vidare med att se över sitt bestånd av stöd och behandlingsinsatser inom såväl institutionsvård som den egna öppenvården för att se hur anpassade de är efter kvinnors och mäns behov.

Inom gruppboendena LSS pågår ett förberedande arbete inför genomförandet av brukarundersökningen 2018 som ska besvaras av brukarna själva genom bland annat digitala hjälpmedel. Sett över tid har det varit en stor del anhöriga som besvarat brukarundersökningen för målgruppen. Mot bakgrund av det kommer brukarundersökningen 2018 att genomföras med hjälp av webbenkätverktyget Pict-O-Stat. Det innebär att endast brukarna själva kommer att kunna besvara enkäten. Frågeassistenter har utsetts inom enheterna och utbildats.

Förstärkt föräldraskapsprogram

Förvaltningen arbetar för att invånare som önskar råd och stöd kring föräldraskap ska ha tillgång till detta. Hittills i år har en så kallad Komet-grupp för tonårsföräldrar och en ABC-grupp startats. Sammantaget har 20 föräldrar deltagit, sju män och tretton kvinnor. Förvaltningen har också rekryterat fler gruppleddare till utbildningarna för att möjliggöra att för fler föräldrar att få föräldraskapsstöd.

80 procent av de tillfrågade föräldrarna i årets brukarenkät för stadsdelens öppna förskolor svarade att de upplever att de får råd och stöd i sin föräldraroll genom öppna förskolans verksamhet. 6 procent svarade nej på frågan och 14 procent svarade att de inte vet.

Socialt stöd till nyanlända

Vid årsskiftet anställdes en samhällsväglare på förvaltningen med uppdraget att ge stöd och samhällsvägledning till nyanlända. Farsta tog emot flest antal nyanlända i Stockholms stad under 2017 och har hittills under 2018 tagit emot 32 % av de nyanlända som placerats enligt bostättningslagen. Förvaltningen har i juli utökad med ytterligare en samhällsväglare. Det sociala stödet kompletterar övriga kommunala arbetsmarknads- och etableringsinsatser och består av ett praktiskt stöd för att kunna hantera vardagliga uppgifter, rådgivande, informativ och vägledande dialog. Stödet ges både individuellt och i grupp. Samhällsväglarna samverkar med andra myndigheter, organisationer och ideella föreningar som är engagerade i att hjälpa och stödja nyanlända.

Förebyggande ungdoms- och fritidsarbete

Förvaltningens utökade program för lovaktiviteter (se mål 1:5) för barn och unga är en viktig byggsten i förvaltningens främjande och förebyggande arbete. Vi erbjuder gratis idrotts-, kultur- och friluftaktiviteter. Det ger flickor och pojkar trygghet på sommarlovet, upplevelser och inspiration, bra förebilder, social sammanhållning och nya möten. Även arbetet med föräldraskapsstöd syftar till att förebygga ohälsa och sociala problem.

Förvaltningens ungdomsmottagning arbetar med att nå fler killar utifrån den analys som genomfördes i början av året och som visade att det var färre killar som besökte ungdomsmottagningen. Mottagningen har infört två drop-in tider i veckan som är riktade mot killar. Det har startats en öppen killgrupp på fritidsgården Tuben och mottagningen har även startat ett samarbete med de boenden i stadsdelen där det bor nyanlända killar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	80,1 %	79,2 %	81,7 %	82,8 %	84 %	84 %	84 %	Tertial 2 2018
  Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri				26,85		25 %	25 %	2018
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	21,1 %	19,7 %	24,1 %	38,3 %	37 %	37 %	37 %	Tertial 2 2018
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes				76 %		80 %	80 %	2018
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				62 %		64 %	60 %	2018
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten				88 %		89 %	91 %	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
uppger att de inte använder narkotika								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				87 %		88 %	90 %	2018
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden				39 %	25 %	25 %	26 %	2018
  Antal hemlösa				167 st		160 st	tas fram av nämnden	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska implementera rutiner för att säkerställa att hänsyn tas till barnperspektivet i ärenden där en förälder/vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden, exempelvis genom att tillhandahålla särskilda bo-lotsar som ger stöd i bostadssökande och genom kompensatoriska åtgärder riktade till barnen	2018-01-01	2018-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska öka delaktigheten för målgruppen inom socialpsykiatri genom att stödja brukarorganisationernas deltagande i brukarråd och brukarrevisioner	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Färre barn, ungdomar och familjer i behov av insatser behöver återkomma efter genomförd insats,
- Föräldrar i Hökarängen med barn i förskola och i behov av psykosociala stödsamtal blir stärkta i sitt föräldraskap.
- Fler föräldrar deltar i ABC-utbildning och KOMET-utbildning.
- Föräldrar i öppna förskolan upplever att de får råd och stöd i sitt föräldraskap.

- En implementerings- och prioriteringsplan som bygger på stadens ANDT-program tas fram inför 2018
- Brukare i nämndens verksamheter har en aktuell och godkänd genomförandeplan två veckor efter påbörjad insats.
- Inom verksamheterna i egen regi har personalen kunskap om hjälpmedel som bidrar till att ge brukarna förutsättningar till ett självständigt liv.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2017	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel brukare i verksamheter inom egen regi som har godkända och aktuella genomförandeplaner två veckor efter påbörjad insats.	94,75 %			84,06 %		92 %		2018
● ♀ Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.				78		93 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Administrera föräldraskapsstöd samt rekrytera fler gruppledare	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Barnfamiljer ska inom en vecka erbjudas tid hos budget och skuldrådgivare.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Famnen ska erbjuda förskolan i Fagersjö liknande psykosocialt stöd till föräldrar som i Hökarängen.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Familjestödsenheten har fått kontakt med förskolan i Fagersjö och planering av aktiviteter ska ske under hösten.			
▶ Fortsatt utvecklingsarbete med stärkt tidigt stöd i samverkan för att öka stödet till barnfamiljer med barn i åldern 0-6 år i samarbete med sociala barn- och ungdomsvården, öppna förskolan och landstingets verksamheter BMM, BVC och vårdcentral.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsförvaltningens arbetsgrupp med representation av bostadsbolag, fackförvaltning, polis och skola har ansökt och beviljats medel för att skapa en trygg skolväg genom att utsmycka en gångtunnel i centrala Fagersjö. Förvaltningen gör bedömningen att de trygghetsskapande insatserna dessutom kommer att förbättra kvinnors upplevelse av trygghet på platsen.

Förvaltningen har fått också fått trygghetsmedel för ny belysning i parkleken Odlarängen för

att öka tryggheten för användarna av parkleken. Arbetet med belysningen påbörjades under sommaren.

För Stieg Trenters torg i Farsta strand har förvaltningen överlämnat förslag på fysiska förbättringar för ökad trygghet till trafikkontoret. Projektering och upphandling pågår. För att öka tryggheten har förvaltningen stöttat uppstarten av en grannsamverkan i området.

Graffiti väggen som är belägen på Farstaängen i Farsta invigdes i början av maj och har nu varit i bruk i fyra månader. Förvaltningen fotodokumenterar området runt graffiti väggen för att kunna utvärdera utvecklingen.

Brukarenkäter för barn och vuxna parkleksbesökare har genomförts under perioden. Ett av resultaten visar att 98 procent av de barn som svarat känner sig trygga när de besöker parkleken. Resultatet speglar bland annat att verksamheterna jobbar medvetet med förhållningssätt och bemötande.

En viktig del i förvaltningens arbete med främjande av goda levnadsvanor och trygghet är att säkerställa att försäljningen av tobak och folköl hanteras på ett korrekt sätt av stadsdelsområdes butiker. Hälften av stadsdelsområdets butiker som säljer tobak och/eller folköl har hittills i år fått tillsynsbesök. Med hjälp av så kallade kontrollköp har vi också kontrollerat att butikerna försäkras sig om ungdomars ålder när de köper tobak eller folköl.

I arbetet med trygghetsfrämjande åtgärder i det offentliga rummet strävar förvaltningen efter att bidra till en mer jämställd stadsmiljö eftersom fler kvinnor än män upplever otrygghet. I olika dialogprocesser försöker förvaltningen uppnå en jämn könsfördelning.

Farstalyftet har startat i juni månad med uppsökande verksamhet och trygghetsvandring varje fredag och lördag kväll. Fyra personer har varit ute och vandrat och sökt upp ungdomar som varit ute kvällstid på olika platser i området. Förvaltningen hade dessförinnan med början i mars haft två trygghetsvandrare ute fredag och lördag kväll. Uppsökarnas bild är att det varit en lugn sommar trots att det funnits många ungdomar och vuxna ute i området på kvällar och helger med anledning av det varma vädret.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				72 %		73 %	76 %	2018
  Stockholmarens nöjdhet med rent och städ				68 %		70 %	70 %	2018
  Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden				60 %		70 %	70 %	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer med fokus på situationell brottsprevention	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp och förvalta de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen	2018-01-01	2018-12-31	
Trafiknämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Farsta är ett tryggt stadsdelsområde

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen invånare som känner sig trygga ska vara hög
- Fler barn och ungdomar känner sig trygga vid besök i parkleken
- Fler ungdomar känner sig trygga vid besök på fritidsgården

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn och ungdomar som känner sig trygga vid besök i parkleken.				95,2 %	81 %	81 %		2018
Andel ungdomar som känner sig trygga vid besök på fritidsgården.				99,22 %		91 %		2018
Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig tryggt på förskolan	84 %	84 %	84 %	90 %		91 %		2018
Analys De förskolor som har lägre resultat är ålagda att ta fram åtgärdsplaner.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En nära lokal samverkan i Hökarängen med bostadsbolaget Stockholmshem, stadsdelsrådet, företagarförening och kyrkan, kallat Hökislyftet ska arbeta för att motverka kriminalitet, missbruk och hemlöshet hos invånarna.	2018-01-01	2018-12-31	
En översyn av fysiska miljöer inom fritidsverksamheterna genomförs under året för att öka attraktiviteten och främja besökarnas trygghet.	2018-01-01	2018-12-31	
Uppsökande verksamhet för unga vuxna Farsta strand ska planeras.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har sedan förra året höjt årsmålet för antal bostäder med särskild service till det dubbla och visar aktivt intresse när det kommer markanvisningar där det är möjligt att upplåta en gruppbostad eller servicebostäder.

Farsta stadsdelsnämnd har i år öppnat en servicebostad, kallad Giggen, i Tallkrogen med tio lägenheter samt en gruppbostad, kallad Lilla Sköndal, med sex platser

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				6		12	tas fram av nämnden	2018

Nämndmål:

Invanarna har tillgång till särskilda boendeformer efter behov

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen lämnar in intresseanmälningar i de relevanta planprocesser som startar i stadsdelen.
- Antalet lägenheter för invånare med särskilda behov ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 De lokala riktlinjerna för arbete med försöks och träningslägenheter ska revideras.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har genomfört ett brett utbud av sommaraktiviteter, både inom ordinarie verksamhet samt ett antal extra aktiviteter i samarbete med lokalt föreningsliv. Extra medel från Socialstyrelsen har medfört ett utökat sommarprogram för barn och unga. För att möjliggöra att fler av stadsdelens barn och ungdomar kunde delta i sommaraktiviteter har badbuss och tonårsläger gjorts avgiftsfria.

Inom ramen för vår egen verksamhet har detta genomförts under sommaren:

- Workshop i musikproduktion på Tuben.
- Sommaraktiviteter vid Farsta och Sköndals strandbad med utlåning av material till stor

del driven av feriearbetare.

- Badbuss under två veckor efter midsommar.
- Sommaröppen parklek, hela sommaren med olika aktiviteter och plaskdamm.
- Tonårsläger under en vecka, ett samarbete mellan fritidsgårdarna.
- Öppen kvällsverksamhet för ungdomar vid Sköndalsbadet fredagar och lördagar, juni till och med augusti, i samarbete med idrottsförvaltningen.
- Sportscamp genomfördes under två veckor innan skolan startade med 492 deltagare, 46 procent flickor och 54 procent pojkar. Antalet flickor och pojkar som deltar i Sportscamp ökar.
- Dagläger under en vecka för ungdomar med funktionsnedsättning, i samverkan med Enskede Årsta Vantör samt Södermalms stadsdelsförvaltningar.

Förutom förvaltningens egen verksamhet har det genomförts ett antal föreningssamarbeten:

- Rörelsefestival på Farsta IP. Barn och ungdomar kunde under dagen pröva olika idrottsaktiviteter ledda av ledare från lokalt föreningsliv och från skolidrottsföreningar. Uppemot 600 barn och ungdomar deltog under dagen.
- Skateskola i parkleken Nybyggets nybyggda skateanläggning under fyra veckor. Mycket välbesökt verksamhet och antalet flickor var relativt högt.
- Idrottsdagläger vid Farsta IP under tre veckor genomfördes i samarbete med en lokal fotbollsförening. Fotboll och även andra idrotter kunde barnen pröva på.
- Basketverksamhet på Fagersjös utomhusplaner under tre veckor, tre dagar i veckan.

Socialstyrelsens extra medel har även medfört fler kulturarrangemang i parklekarna under sommaren samt fler aktiviteter på strandbaden, filmkurs i Fagersjö och barnaktiviteter drivna av en romsk förening och av stadsdelsmammorna.

Den varma sommaren har medfört att många av utomhusaktiviteterna har varit mycket välbesökta. De utvärderingar vi hittills har gjort visar att barn och ungdomar är mycket nöjda med de aktiviteter de deltagit i. Sportscamps utvärdering visar att 96 procent av flickorna och 97 procent av pojkarna har upplevt sin huvudidrott som mycket bra eller bra. 99 procent flickor och 97 procent pojkar känner sig trygga på sportscamp. 98 procent flickor och 98 procent pojkar har upplevt idrottsledarna som mycket bra eller bra.

Inom verksamheten på fritidsgårdar och parklekar når förvaltningen fortfarande mest pojkar, men genom riktade projekt och större medvetenhet hos medarbetarna strävar vi efter en jämnare könsfördelning. På Sportscamp arbetade 29 pojkar och 29 flickor som ungdomsledare. De olika idrotterna som barnen kunde pröva på var sammansatta så att utbudet skulle locka flickor i lika stor grad som pojkar och fördelningen bland de deltagande barnen var i år 54 procent pojkar och 46 procent flickor. Andelen deltagande flickor har ökat från föregående år. Skateskolan i parkleken Nybygget lockade också relativt många flickor. Flera av dem kom med sina mammor som också deltog och prövade på idrotten.

95 procent av de barn som svarade på årets parkleksenkät var nöjda med parklekens verksamhet och 86 procent tycker att det händer roliga saker i parkleken.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter				87,6 %		73 %	79 %	2018

Nämndmål:

Farstas barn och unga har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter som främjar god hälsa

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Antalet flickor som besöker fritidsgårdar ska öka
- Andelen barn och ungdomar som deltar i aktiviteter under sommaren och övriga lov ska öka.
- Barn och ungdomar är nöjda med de aktiviteter som de har deltagit i.
- Aktiviteter riktade till funktionsnedsatta, flickor och HBTQ personer genomförs under året.
- Parklekar och fritidsgårdar har minst en aktivitet i veckan som är inriktad mot hälsa och motion.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet				93,83 %		95 %		2018
  Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet				88,68 %		95 %		2018
  Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet				94,12 %		100 %		2018
  Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten.				93,48 %		91 %		2018
  Antal barn som deltar i Sportscamp.	492			451		450		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta fram strukturerade och välkända demokratiska arbetsformer för ungdomars inflytande via fritidsgårdarna.	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Minst en fritidsaktivitet under sommaren i stadsdelens olika delområden	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har samverkat med Parkteatern kring föreställningar under sommarlovet. Därutöver har förvaltningen erbjudit barn och familjer en mängd kulturupplevelser i parklekarna under sommarlovet. Utbudet av kulturaktiviteter ökar främst genom att användningen av medel för lovaktiviteter för barn och unga även används till program med kulturinnehåll.

Inom nämndens verksamheter har följande kulturarbete genomförts:

- Vi har erbjudit scenkonst till 1650 förskolebarn. Endast 62 procent av förskolebarnen i åldrarna 3-5 år kom till de föreställningar som erbjöds. Under hösten kommer fokus ligga på att åter komma upp till normala 85 procent närvaro.
- I årets konststatsning, för att utveckla möjligheterna för förskolebarnens skapande, har konstworkshop för 100 medarbetare i förskolan genomförts under tre halvdagar.
- För seniorer på våra boenden och i våra dagverksamheter har vi erbjudit trubadurbesök och andra kulturprogram från Kultur i vården.

För föreningar som jobbar med kvinnors organisering har förvaltningen genomfört ett öppet hus i samverkan med stadsdelarna i söderort. Det var ca 50 deltagare från ca 15 föreningar som deltog.

För att stödja nationella minoriteters kultur och språk och för att visa romers situation i samhället har vi genomfört en fotoutställning tillsammans med en lokal romsk förening.

För bebisar och deras föräldrar har de öppna förskolorna haft föreställningar med sång och rörelseaktiviteter. På fritidsgården Morris har man jobbat med återbrukskonst. Ungdomar har arrangerat kulturprojekt på lördagar med kulturstöd för unga på Tuben.

För att ge invånare i Farsta möjlighet att fira nationaldagen har vi arrangerat en familjedag tillsammans med Farsta föreningsråd. 5000 besökare kom till Farsta Gård.

Förvaltningen genomför regelbunden dialog med brukarna gällande kulturaktiviteter i verksamheter i egen regi. Flera verksamheter har infört brukarråd eller motsvarande och på så vis planeras och genomförs aktiviteter utifrån brukarnas önskemål och intresse.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till						74 %	74 %	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
meningsfulla kulturaktiviteter								

Nämndmål:

Farstas invånare har tillgång till kulturaktiviteter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Utbudet av kulturaktiviteter ökar.
- Förskolans självvärdering visar en högre måluppfyllelse inom området "Skapande verksamhet och olika uttrycksformer"
- Alla förskolebarn i Farsta får ta del av professionella kulturupplevelser.
- Äldre och personer med funktionsnedsättning inom nämndens verksamheter deltar regelbundet i kulturaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel förskolebarn som är nöjda med besökta scenföreställningar				93,5 %		94 %		2018
● Förskolornas resultat på området Skapande verksamhet och olika uttrycksformer i kvalitetsindikatorn				3,6		3,6		2018
◆ ♀ Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former	82 %	83 %	81 %	87 %	82	88 %		2018
Analys								
Skapande verksamhet är en av förskolans röda trådar och de förskolor som har försämrats sina resultat är ålagda att ta fram åtgärdsplaner.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Kulturombud inom verksamheter i egen regi för en regelbunden dialog med brukarråd eller motsvarande för att planera aktiviteter utifrån brukarnas önskemål.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Stadsdelen utvecklar en samordnad websida för information kring kultur och fritidsaktiviteter.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

● Uppfylls helt

Analys

Biståndsenheten äldreomsorg har under året funnits tillgängliga i Fagersjö och har bjudit in medborgare över 65 år som är intresserade av att veta mer om vilka insatser äldreomsorgen kan erbjuda inom ramen för aktuell lagstiftning. Det lokala arbetet med att nå ut till de äldre med adekvat information kommer att fortsätta under hösten, då fler möten med de äldre kommer att anordnas.

Förvaltningen har påbörjat en fördjupad jämställdhetsanalys inom biståndsbedömningen för äldreomsorg och har under året tittat extra på kostnader avseende hemtjänsten fördelat på kvinnor respektive män. Resultatet av denna analys visar inte på några skillnader i biståndshandläggning mellan könen det vill säga av resultatet att döma är biståndsbesluten könsneutrala. En skillnad som däremot går att utläsa är att män tenderar att ansöka och beviljas hemhjälp i lägre ålder i jämförelse med kvinnor generellt. Jämställdhetsarbetet inom biståndsenheten fortgår.

Farsta stadsdelsnämnd har tillsammans med Skarpnäck och Älvsjö anställt en dietist som kommer att arbeta med kompetenshöjande insatser samt vägledning av enheternas medarbetare i kost och nutrition för äldre. Inom vård- och omsorgsboenden i egen regi arbetar verksamheterna för att skapa en trivsamtidsupplevelse genom aktiviteter som kostråd och måltidsobservationer.

Utifrån 2017 års brukarundersökning för hemtjänsten, där det framkom skillnader mellan könen avseende hur man upplever hjälpens utförande, hemtjänsten i sin helhet och hur tryggt eller otryggt det känns att bo hemma med stöd från hemtjänsten, har förvaltningen påbörjat arbetet med att ta fram en handlingsplan/lämpliga åtgärder. Förvaltningen har börjat förbereda en undersökning med djupintervjuer av hemtjänstens brukare.

Inom vård- och omsorgsboenden i egen regi fortlöper arbetet med att etablera användandet av Kvalitetsregister Senior alert och Svenska palliativregistret som arbetsätt där den äldres perspektiv och teamets roll är i fokus. Registren är ett verktyg för teamet både vad gäller uppföljning och utveckling av verksamheten. Inom Edö vård- och omsorgsboende har de undersköterskor som gått palliativ ombudsutbildning tillsammans med sjuksköterskor och fysioterapeut sammanställt en palliativ handlingsplan.

Arbetet med att kartlägga processer, aktiviteter och identifiering av risker inom avdelningens verksamheter fortlöper. Egenkontroll gällande nattfastemätning utifrån checklista i ILS, förvaltningens integrerade ledningssystem, har implementerats och genomförts enligt rutin. Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet genomförs Kvalitetsråd, inom avdelningens vård- och omsorgsboenden, i syfte att minska/eliminera risker och för att förhindra att oönskade händelser upprepas. Målet är att säkerställa god vård och omsorg utifrån ett personcentrerat arbetsätt. Kvalitetsrådet är en del av verksamheternas egenkontroll.

På Edö vård- och omsorgsboende pågår arbetet med att kvalitetsmärka demensomsorgen,

Diplomering Stjärnmärkt demensvård. Fyra stjärnmärkta instruktörer är utbildade och kommer att leda all personals fortbildning under kommande år. Samtlig personal på demensboende har genomfört tre webbutbildningar inför kommande diskussions- och reflektionsgrupper som är inplanerade under hösten.

Inom boendena erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter i syfte att möjliggöra utevistelse och social samvaro för de äldre. Under perioden har aktiviteterna anpassats utifrån sommarens väder. Exempel på aktiviteter som erbjudits är dagliga promenader och trädgårdsgrupp. Vidare har ett samarbete med musiker inletts.

Förvaltningen har en öppen verksamhet för seniorer. Seniorverksamhetens orkester Hannes Five och kören Tuben Singers hade en premiärkonsert i maj på aktivitetshuset Tuben. Under sommaren har seniorverksamheten tillsammans med lokala föreningar anordnat nio konserter på Farsta gård med sammanlagt 500 besökare samt nio sommarutflykter med buss med sammanlagt 300 deltagare. Förvaltningen arbetar ständigt med att erbjuda en jämställd verksamhet med aktiviteter som lockar både män och kvinnor. Andelen män bland besökarna ökar.

Förvaltningen har genomfört en jämställdhetsanalys gällande resursfördelning inom hemtjänst. Det som uppmärksammades var att kvinnor totalt sett har fler insatser än män förutom inom åldersspannet 65-75 år där män har fler insatser. Analysen visar vidare att inga ojämlika avslag gällande beslut för kvinnor gjorts inom ovanstående åldersspannet. Som ett nästa steg kommer hemtjänstenheterna i egen regi att analysera en specifikt beviljad insats ur ett jämställdhetsperspektiv.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen				74 %		74 %	72 %	2018
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra				61 %		61 %	56 %	2018
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen				84 %		86 %	85 %	2018
  Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen				89 %		90 %	84 %	2018
  Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen				89 %		85 %	85 %	2018
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				11,2		10	Max 10 personer	2018
Analys								
Inom hemtjänsten i egen regi pågår ett arbete för att öka personalkontinuiteten hos kunderna. Fokus är att utveckla och								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
förbättra anställningsformer, schemaläggning, områdesindelning samt kontaktgrupper/kontaktpersoner för att nå målet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet och registreringen i Senior Alert och Svenska Palliativregistret för att få underlag till förebyggande åtgärder i syfte att bland annat minska fallskadorna	2018-01-01	2018-12-31	
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och föreslå förbättringar som ökar likställigheten i staden samtidigt som det avlastar biståndshandläggare från administrativa uppgifter	2018-01-01	2018-12-31	
Äldrenämnden ska initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete inom särskilt boende för äldre i samarbete med stadsdelsnämnderna	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Äldre i Farsta har omsorg av god kvalitet

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- De som ansökt om en äldreomsorgsinsats upplever att de fått vara delaktiga i utredningen och haft inflytande över val av insats och vid genomförandet av insatsen.
- Den äldres individuella behov tillgodoses genom välfungerande team som arbetar utifrån ett personcentrerat och hälsofrämjande förhållningssätt.
- De äldres inflytande över sin vardag ökar genom att hemtjänsten utvecklar sitt arbetssätt i samband med att ramtid införs.
- Alla äldre i vård- och omsorgsboende som vill får daglig utevistelse.
- Brukare inom hemtjänsten får stöd till näringsriktig mathållning.
- Den äldre får en patientsäkervård genom att hälso- och sjukvårdsdokumentationen följs upp i systematiska egenkontroller.
- Risken för vårdskador inom vård- och omsorgsboenden minskar genom att riskbedömningar görs enligt gällande riktlinjer och rutiner för fall, trycksår, undernäring, munhälsa och blåsdysfunktion
- Vård- och omsorgskvaliteten för den äldre ökar genom att evidensbaserade mättnings- och bedömningsinstrument används tillsammans med evidensbaserade åtgärder.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel brukare i vård- och omsorgsboenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin.						90 %		2018
Andel brukare i vård- och omsorgsboenden				100 %		90 %		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
(kommunal regi) som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin								
● ♀ Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten egen regi.						85 %		2018
● ♀ Andel nöjda omsorgstagare inom dagverksamhet egen regi.						94 %		2018
● ♀ Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden i egen regi.						88 %		2018
● ♀ Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för blåsdysfunktion enligt gällande rutin.						90 %		2018
● ♀ Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin.						90 %		2018
● ♀ Andel äldre på vård- och omsorgsboende (kommunal regi) som har riskbedömningar för munhälsa enligt gällande rutin.						90 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Avdelningen egen regi tar initiativ till ett samarbete med avdelningen beställare för att erbjuda rätt insatser till äldre med missbruksproblematik.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Biståndsenheten för äldre ska arbeta med att nå fler invånare med information om nämndens tjänster.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Inom vård- och omsorgsboenden i egen regi etableras användandet av Senior alert och palliativa registret som arbetssätt.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Kunskapshöjande insatser genomförs i samtalsteknik för kontaktpersoner inom hemtjänsten i egen regi.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Kunskapshöjande insatser i enklare matlagning genomförs inom hemtjänsten egen regi.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar egenkontroll för måltidssituation utifrån checklista i ILS.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar egenkontroll nattfastemätning utifrån checklista i ILS.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Vård- och omsorgsboenden i egen regi implementerar mat- och måltidsråd.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppnås, att fem av de sex målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och att ett uppfylls delvis. Det mål som bedöms uppnås delvis är mål 2.1 *Energianvändningen är hållbar*, där förvaltningen prognosticerar att målet för köpt energi kommer att överskridas. Utsorteringen av matavfall för biologisk behandling har ökat men når inte ännu målet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

◆ Uppfylls delvis

Analys

Arbetet med utbyte av ljuskällor vid Fagersjöspåret är slutfört. De utbytta ljuskällorna innebär en halvering av energiförbrukningen. För de som springer efter det att lamporna automatiskt släckts på kvällen är det möjligt att själv tända belysningen för en halvtimme vid starten av slingan.

Förvaltningen har under perioden gjort klimatinvesteringar i ny LED-armatur inom en av socialpsykiatriens enheter. Ytterligare en ansökan om klimatinvesteringsmedel har lämnats in för att byta ut äldre lysrörsbelysning till ny LED-armatur. I den slutrapport som gjorts visar att de tidigare investeringarna lett till cirka tio procents lägre energiförbrukning.

Matavfallssorteringen ökar och de flesta förskolorna samt hälften av vård- och omsorgsverksamheterna i egen regi sorterar idag ut sitt matavfall för biologisk behandling. Den totala andelen verksamheter som sorterar sitt matavfall fortsätter också öka i och med att de nya förskolor som byggs får goda förutsättningar för avfallshantering och återvinning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2017	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	81 %			74,1 %		90 %		2018
Analys Även om målet inte uppnås har matavfallssorteringen ökat och bedöms fortsätta att öka.								
◆ Köpt energi (GWh)				1,6 GWh		2 GWh	1785 GWh	2018
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet inte kommer att nås. Anledningen till detta är att antalet verksamheter i egen regi har ökat och därmed den totala energiförbrukningen.								

Nämndmål:

Nämndens energianvändning är hållbar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Minskad energiförbrukning på förskolor, parklekar och fritidsgårdar

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har arbetat för att minska användandet av fossildrivna transportmedel genom att bland annat använda andra transportmedel och i större utsträckning samåka.

Förvaltningens arbete med att fasa ut diesel- och bensinbilar till förmån för fordon som drivs av förnybara bränslen som gas eller el fortgår. Andelen gas- och elbilar har ökat under perioden och omfattar nu cirka 65 procent, 11 av totalt 17 fordon.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	94,12 %			94,12 %		94 %		Tertial 2 2018
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	90,97 %				85 %	85 %	85 %	Halvår 1 2018

Nämndmål:

Nämndens transporter och resor är miljövänliga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Användandet av tjänstebilar minskar till förmån för andra transportsätt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har deltagit i en referensgrupp avseende Lokalt åtgärdsprogram (LÅP) för Magelungen, Forsån och Drevviken.

Sommaren har varit extremt varm och torr vilket har medfört att det varit möjligt att påbörja rensning av sly och träd som växt in över Forsån, länken mellan Magelungen och Drevviken.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.			

Nämndmål:

Farsta har en hållbar mark- och vattenanvändning

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen är delaktig i genomförandet av åtgärdsplaner för stadsdelsområdets vattendrag avseende bland annat rensning av skräp.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Analys

Tre nya brukaravtal har överenskommits med privatpersoner och en bostadsrättsförening. Avtalen berör slyröjning och odling i bostadsnära miljö. Brukaravtal för åtta odlingsytor i Svedmyra har undertecknats av lika många personer. Därmed har antalet stadsodlare ökat väsentligt i antal. Övriga stadsodlingar finns i Hökarängen, Sköndal och Farsta strand. Odlingarna har bidragit positivt både till miljön och socialt umgänge i området.

Alla nämndens verksamheter sorterar grovsopor som exempelvis papper, glas och metall. Matavfall sorteras ut av de flesta förskolorna och inom hälften av vård- och omsorgsverksamheterna i egen regi.

Nämndmål:

Farstas kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Antalet stadsodlingar ökar.
- Andelen verksamheter som sorterar sitt avfall ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utöka antalet stadsodlingar	2018-02-21	2018-09-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

● Uppfylls helt

Analys

Arbetet med att samtliga förskolor ska ha uppnått nivå 2 enligt stadens krav på en kemikaliesmart förskola fortgår. Kemikalier har utsorterats, liksom olämpliga leksaker och annat material. Vid behov av inköp av möbler, utrustning och material har upphandlingar gjorts utifrån giffria och klimatsmarta kriterier. Intentionerna med en kemikaliesmart förskola är särskilt i fokus i samband med renovering och nybyggnation av förskolor.

Personalen i öppna förskolan har fortsatt att arbeta utifrån miljöförvaltningens utbildning för kemikaliesmart förskola, nivå 1. I öppna förskolan inklusive parkleken, har fokus under perioden legat på att ersätta farliga plaster med mer miljövänliga alternativ.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola				100 %		100 %	70%	2018
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %		100 %	80%	2018
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				38,55		45 %	45%	2018
Analys Den främsta anledningen till att årsmålet riskerar att inte uppnås är att i avtalet med matleverantör som skrevs för tre år sedan sattes andelen ekologisk mat till 40%, en nivå som inte längre motsvarar nämndens mål och ambitioner. Förvaltningen arbetar för att öka andelen ekologisk mat utöver avtalad miniminivå.								

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är kemikaliesmarta

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farstas förskolor har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola
- Andelen ekologiska livsmedel ökar.
- Ej kemikaliesmarta material och inventarier byts ut successivt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolorna gör en handlingsplan för hur nivå 2 i Kemikaliecentrums vägledning ska vara uppfylld om två år.	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

● Uppfylls helt

Analys

Nya förskolor säkrar att verksamheten har en god klimatsmart inomhusmiljö. Farsta har öppnat två nybyggda sexavdelningsförskolor i Sköndal. Förskolorna har ersatt tre avvecklade förskolor med sammantaget sex avdelningar. I ett fall har lokalen överlämnats till den närbelägna skolan. En av de nya förskolorna är belägen i området Lilla Sköndal som har en stor inflyttning. För att möta behovet av förskoleplatser har förskolan utökats med ett annex på närbelägna adress som rymmer två avdelningar. Förvaltningen räknar med att tillskottet av två avdelningar kommer att behövas under några år då majoriteten av de nyinflyttade är småbarnsföräldrar.

Båda hemtjänstenheterna i egen regi har flyttat till nya ändamålsenliga lokaler.

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har sund inomhusmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Nämndens lokaler ska uppnå miljöförvaltningens krav.
- Brister i inomhusmiljön åtgärdas.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppnås, baserat på att de underliggande målen för verksamhetsområdet uppfylls.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens fritidsverksamhet är tillsammans med andra stadsdelar och närliggande kommuner medlemmar i Kunskapscentrum för fritidsledare. Genom denna organisation får förvaltningens fritidsledare möjlighet till fortbildning och kurser isyfte att arbeta mer kunskapsbaserat och utveckla verksamheten för Farstaborna. All fritidspersonal har vid tre tillfällen deltagit i en etikutbildning. Öppna förskolornas personal har deltagit i utbildning kring "Tecken och kommunikation". I början av perioden har även fritidsledare slutfört Stockholm stads HBTQ diplomering.

Seniorverksamhetens arbete utgår från fyra hörnpelare för ett gott åldrande som Folkhälsomyndigheten har tagit fram. Ett aktivt och hälsosamt åldrande kan sägas bestå av fyra hörnpelare. Dessa är social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor. Att se det friska hos varje besökare och även uppmuntra till delaktighet är en viktig del i den öppna seniorverksamhetens arbete. Seniorverksamheten har omvärldsbevakning och följer forskningen kring det goda åldrandet.

Förvaltningens förskolor har under perioden haft 53 förskollärostudenterna som gör verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och fler börjar till hösten. Inom socialtjänsten har man skapat en gemensam struktur för att erbjuda praktik/VFU för socionomstudenter och förvaltningen har åtagit sig att ta emot en socionomstudent per termin och enhet, sammanlagt 6 studenter per år. En lokal studentsamordnare är utsedd som ska fungera som ett stöd för samordning och planering av studenternas placering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	59				65	12	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2018

Nämndmål:

Nämndens insatser är kunskapsbaserade

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen genomför samarbete med högskolor kring verksamhetsförlagd utbildning
- I kartläggningen av verksamhetsprocesser definieras bästa praxis och excellenskrav

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Farsta medverkar i inrättande av lokalt Centrum för professionell utveckling	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

● Uppfylls helt

Analys

I samarbete med Start Up Stockholm genomförde förvaltningen ett frukostmöte den 29 maj för kvinnor om eget företagande. Ett tjugotal kvinnor deltog.

Farsta stadsdelsnämnds utvecklings- och näringslivsråd och förvaltningen har genomfört ett uppskattat och välbesökt frukostmöte med lokala näringsidkare. Tema var stadens näringslivsanalys gällande branschutvecklingen inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen har även utvecklat näringslivskommunikationen i månadsannonsen i lokaltidningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Business Region AB ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämnden har en god samverkan med företagen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Företagen upplever förvaltningens service som god.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Andelen personer som beviljats ekonomiskt bistånd har ökat, däremot har antalet personer som fått ekonomiskt bistånd under lång tid minskat.

Förvaltningen har anställt fyra stadsdelsmammor som under året har påbörjat sitt arbete med att söka upp och motivera kvinnor med hemmavarande barn till vidare studier eller arbete. Denna målgrupp tillhör i stor utsträckning den grupp som varit aktuella för försörjningsstöd under lång tid. Stadsdelsmammornas språkcafé i Fagersjö som bedrivs i nära samarbete med Jobbtorget har blivit populärt bland kvinnor och mödrar i stadsdelen som står utanför arbetsmarknaden. Det är dock för tidigt att bedöma resultatet av stadsdelsmammornas insatser utan verksamheten behöver pågå en längre tid. Det som sannolikt gett effekt och minskat antal personer med långvarigt bistånd, är den förstärkning av antalet handläggare som gjorts vid enheten ekonomiskt bistånd.

För att utveckla arbetet med att stödja invånare till självförsörjning och fördjupa kunskapen om hur invånare upplever kontakten vid ansökan om ekonomiskt bistånd, har djupintervjuer med brukare genomförts, analyserats och sammanställts. Flera av de konkreta förbättringsförslag som framkom kommer att implementeras direkt, och vidare arbete för att utveckla processen för försörjningsstöd med brukarnas upplevelser som grund har påbörjats.

Andelen personer i Farsta som har behov av ekonomiskt bistånd är 1,8 %. Det är högre än årsmålet på 1,7 %. Ökningen av antalet nyanlända är en orsak till detta. De flesta nyanlända som får kommunplacering i Farsta kommer som ensamstående och får ett enpersonsboende. När familjen och anhöriga ansluter uppstår svårigheter att finna en ny bostad som de har råd med utifrån den etableringsersättning som den nyanlände har för sin försörjning vilket gör att den nyanlände vänder sig till socialtjänsten för att få hjälp med att hitta ett boende för hela familjen. Det handlar om akuta lösningar i form av hotell eller vandrarhemsboende eller liknande. Under 2018 har 1013 ungdomar sökt sommarjobb, av dem har 480 ungdomar arbetat under sommaren, och till höstlovet kommer 50 ungdomar få feriejobb. Det är första året som förvaltningen erbjuder feriejobb på andra lov än sommarlovet.

Antal unga vuxna med ekonomiskt bistånd har ökat något under året, det är gruppen ensamkommande och nyanländ ungdom 18-20 år i gymnasiestudier som bidrar till ökningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,8 %	1,87 %	1,77 %	1,61 %	1,8 %	1,7 %	1,6%	Tertial 2 2018
Analys								
Under 2018 har 32% av stadens nyanlända fått bostad i Farsta. Detta har lett till en ökning av andel personer som har ekonomiskt bistånd, en siffra som tidigare stadigt sjunkit i stadsdelen.								
  Andel unga som varken arbetar eller studerar							Fastställt 2018	2018
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,24 %	1,16 %	1,26 %	1,25 %	1,4 %	1,1%	Tertial 2 2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	20 st	8 st	12 st	18 st	30 st	30 st	1 000 st	Tertial 2 2018
Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	7 st	2 st	5 st	16 st	10 st	3 st	500 st	Tertial 2 2018
Antal tillhandahållna platser för feriejobb	481			522	500	500 st	9 000 st	Tertial 2 2018
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	18			16	25	10 st	1 000 st	Tertial 2 2018
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	480 st	237 st	243 st	464 st	500	500 st	9 000 st	Tertial 2 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsmarknadsnämnden ska genom jobbtorgen för unga i Kista, Skärholmen och vid Globen, och i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka det uppsökande och stödjande arbetet för unga utan sysselsättning och med komplex problematik samt utveckla insatser för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31	
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2018-01-01	2018-12-31	
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna öka utbytet mellan stadsdelarna kring sommarjobben för att öka sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor.	2018-01-01	2018-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar.	2018-01-01	2018-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället för att skapa förutsättningar för jobb, integration och social hållbarhet med en särskild inriktning mot unga.	2018-01-01	2018-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska, exempelvis inom ramen för sina olika verksamhetsområden, öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare är självförsörjande

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Nämnden uppfyller den kvot av arbetsplatser som tilldelas stadsdelen.
- Antalet personer i behov av försörjningsstöd minskar.

- Antal personer som varit utan arbete och haft ekonomiskt bistånd senaste tre åren minskar.
- Antalet ungdomar som erbjuds ferie-/praktikarbete ökar.
- Antalet ungdomar som studerar eller arbetar ökar.
- Behovet av försörjningsstöd bland unga minskar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetssökande kvinnor i Farsta blir uppsökta av Farsta stadsdelsmammor, och stöttade att ta kontakt med jobbtorg.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Analys

Forskning visar att det har stor betydelse för barns utveckling och lärande att barn får möjlighet att delta i förskolans undervisning och utbildning. Samtliga förskolor arbetar med undervisning inom de prioriterade områdena; Språk, naturvetenskap och matematik. Barnens språkutveckling är i fokus i verksamheten såväl i svenska språket som med att stödja flerspråkigheten hos barn med annat förstaspråk än svenska. Förvaltningen har förstärkt sin språkkompetens har anställt en logoped som huvudsakligen arbetar på Farstas språkverksamhet för barn med grava språksvårigheter, men arbetar även övergripande med handledning till behövande avdelningar och utbildning för personal i teckenstöd. Förvaltningen planerar att utbilda nyckelpersoner i förskoleverksamheten i att arbeta med flerspråkighet under hösten. De har i uppdrag att sprida kunskaperna på sin enhet.

Nämndmål:

Förskolebarnen ges bästa möjliga förutsättningar för livslångt lärande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förskolans självvärdering visar på en ökad måluppfyllelse inom områdena språk, matematik och naturvetenskap
- Vårdnadshavarna är mer nöjda med hur förskolorna arbetar med områdena språk, matematik, naturvetenskap och teknik.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Förskolornas resultat på området Barns matematiska utveckling i kvalitetsindikatorn				3,5		3,5		2018
 Förskolornas resultat på området Barns språkliga och kommunikativa				3,6		3,8		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
utveckling i kvalitetsindikatorn								
Förskolornas resultat på området Naturvetenskap och teknik i kvalitetsindikatorn				3,5		3,6		2018
♀ Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen på förskolan	77 %	77 %	78 %	80 %		81 %		2018
Analys De förskolor som har fått låga resultat har i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan.								
♀ Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande.	75 %	74 %	75 %	80 %		81 %		2018
Analys De förskolor som har fått låga resultat har i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan.								
♀ Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk.	79 %	78 %	80 %	84 %		85 %		2018
Analys De förskolor som har låga resultat kommer att ta fram handlingsplaner. Förvaltningen kommer att utbilda två medarbetare till språkutbildare, vilka sedan kan hålla interna kurser i språkarbete för våra pedagoger. En medarbetare från varje förskoleområde kommer att skickas på en genre- och flerspråkighetsutbildning. Utbildningens syfte är att bidra till det språkutvecklande arbetet genom fördjupad förståelse i den genrepedagogiska modellen, använda kunskapen praktiskt och koppla detta till det flerspråkiga arbetet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskolläraernas uppdrag ses över för att säkra läroplanens undervisningsuppdrag	2017-01-01	2018-12-31	
Förskolorna organiserar sin verksamhet så att barnen ges undervisning i enlighet med läroplanens intentioner	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Fortsatta utmaningar finns inom äldreomsorgen och då främst den kommunala hemtjänsten, omsorg om funktionsnedsättning främst inom personlig assistans i kommunal egen regi samt inom individ- och familjeomsorg främst inom socialpsykiatri.

Arbete fortgår för att skapa bättre förutsättning för budgethållning för dessa verksamheter.

En förutsättning för budgethållning och en verksamhet anpassad efter villkoren är att prognoserna görs så säkra som möjligt, och att verksamheter bedrivs effektivt. Åtgärder för att öka prognossäkerheten pågår kontinuerligt i form av utbildningsinsatser och dialog kring prognosvariationer med enheterna i verksamheten. Under 2018 kommer insatser att krävas inom ett flertal verksamheter för att nå en budget i balans där åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott tas fram och följs upp.

För att ge enhetschefer och medarbetare bättre förutsättningar för analys och bedömningar har förvaltningen utifrån behov erbjudit och genomfört interna utbildningar i ekonomi och Excel. Den systematiska uppföljningen av verksamheternas kvalitet har utvecklats och nya rapportmallar för patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsplan har tagits fram.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			100 %		100 %	100 %	Tertial 2 2018
Analys								
Prognosen innefattar förväntade prestationsförändringar samt budgetjusteringar sökta i samband med tertialrapport 2								
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			100,2 %		100 %	100 %	Tertial 2 2018
Analys								
Ett mindre överskott förväntas öka resultatfonden inom förskolan								
  Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2018

Nämndmål:

Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.
- Åtgärder har vidtagits för att minska kostnaderna för tomma lokaler under omstruktureringsperioden på Edö.
- Samordningsvinster har gjorts genom samarbete mellan den kommunala hemtjänsten och verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
- Enheter som redovisar underskott 2017 förbättrar sitt resultat under 2018.
- Alternativa lokaler utreds för socialpsykiatriens boende i syfte att uppnå bättre förutsättningar för en ekonomi i balans.
- En intäktsökning inom sysselsättningsverksamheterna genom ett ökat deltagande och fler aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen barn inskrivna i kommunal förskoleverksamhet i Farsta.				67,53 %		70 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ett förvaltningsinternt kvalitetsnätverk startas upp för att samordna och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppnås, att sju av de åtta målen för verksamhetsområdet uppfylls helt och ett uppfylls delvis. Det mål som delvis uppnås är mål 4.2 *Stockholm är en bra arbetsgivare*. Sjukfrånvaron har ökat och i medarbetarundersökningen når förvaltningen inte årsmålen för index Bra arbetsgivare och Aktivt medarbetarindex. Förvaltningen planerar åtgärder för att förbättra resultaten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

● Uppfylls helt

Analys

Under perioden har förvaltningen startat upp arbetet i SKL-projektet "Modellkommun", för att tillsammans med Skarpnäck och Älvsjö utveckla jämställdhetsarbetet med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd som modell. I uppstartsfasen har nämndens styrkedja analyserats för att få en bättre bild av grundläggande förutsättningar för jämställdhetsintegreringen.

Utvecklingen av arbetet med att göra jämställdhetsanalyser som en del i den ordinarie verksamhetsuppföljningen fortgår, och enheter inom alla verksamhetsområden har arbetat med att på olika sätt undersöka sina processer och resultat.

Kvinnors organisering

För föreningar som jobbar med kvinnors organisering har förvaltningen genomfört ett öppet hus i samverkan med stadsdelarna i söderort. Det var cirka 50 deltagare från 15 föreningar som deltog. En del av arbetet med att stödja kvinnors organisering är de fyra stadsdelsmammor som är anställda för att stödja kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. De har ett uppsökande, stödjande, vägledande och integrerande uppdrag för att kvinnorna ska komma närmare arbetsmarknaden och bättre kunna orientera sig och delta i samhällslivet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	66,67 %				90 %	100 %	100 %	Tertial 2 2018
Analys Förvaltningen arbetar med att implementera rutiner och andelen jämställdhetsanalyser ökar.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stödja kvinnors organisering med målet att öka kvinnors makt och inflytande i det offentliga rummet.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och makt och resurser fördelas lika mellan könen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farsta har inga osakliga löneskillnader.
- Rutin för jämställdhetsanalys implementeras
- Alla enheter har genomfört jämställdhetsanalys och planerat åtgärder där så är befogat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Förvaltningen ska, i samarbete med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltningar, och med stöd av stadsledningskontoret, utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering genom SKL:s projekt Modellkommuner.	2018-01-01	2018-12-31	
▶ Jämställdhetsanalyser genomförs på samtliga enheter.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra arbetsmiljön för att förebygga ohälsa. Sjukfrånvaron som sjunkit kontinuerligt sedan januari 2017, har nu ökat något, vilket förvaltningen analyserar för att kunna vidta lämpliga åtgärder. Förvaltningen samarbetar med företagshälsan för att arbeta förebyggande och minska sjukskrivningarna och samtliga enhetschefer har i uppdrag att tillsammans med sin personal utforma så kallade hälsoplaner. Syftet med hälsoplanerna är att sänka sjukfrånvaron genom att främja, behålla och stärka hälsan på grupp- och individnivå. Enheternas hälsoplaner innefattar även ett aktivt arbete med arbetsmiljöföreskriften *organisatorisk och social arbetsmiljö*. Detta innebär att enheterna reflekterar kring arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling. Förvaltningens chefer har även gått genom årets medarbetarenkät och diskuterat hur enheterna kan jobba vidare med ledarskap, delaktighet och inflytande samt medarbetarskap i syfte att förbättra den upplevda arbetssituationen.

Det övergripande resultatet för årets medarbetarenkät för förvaltningen visar att avdelningens medarbetare trivs och kan rekommendera sin arbetsplats till andra samt att arbetsmiljön sammantaget är god. Ett utvecklingsområde som framkom var återkopplingen från chef. Förvaltningen har därför genomfört en utbildning för chefer i hur man ger feedback. Syftet är att stödja cheferna i sin roll för att bland annat öka trivselen, stärka medarbetarna och minska sjukfrånvaron på förvaltningen.

Förvaltningen har tagit fram information med rutiner för hur chefer och medarbetare ska agera om någon upplever trakasserier, sexuella trakasserier, diskriminering och kränkande särbehandling. I rutinen framgår tydligt att dessa beteenden inte accepteras och att medarbetare ska vända sig till chef, överordnad chef eller HR om man utsätts för eller

uppmärksammar kränkningar. Detta gås igenom vid introduktion av nya medarbetare och chefer vid minst två tillfällen per år. Det är sedan enhetschefernas ansvar att ytterligare informera och arbeta med dessa frågor på varje enhet.

Fortsatt arbete pågår med aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter. Förvaltningen arbetar med kompetensbaserad rekrytering för att inte diskriminera något kön i rekryteringsprocessen. I löneanalysen har könen delats upp för att kunna beakta eventuella löneskillnader. Inga osakliga löneskillnader har framkommit

Förvaltningens tillsvidareanställningar har ökat och andelen visstidsanställningar har minskat. HR har påbörjat arbetet med projektet "Heltid för alla" och genomfört några workshops på några enheter. Detta arbete kommer att fortsätta under 2018-2021. Inom förvaltningens verksamheter i egen regi har alla medarbetare med anställning från 95 procent och mer erbjudits en heltidstjänst. Nio av elva tillfrågade medarbetare har tackat ja till erbjudandet. Ett arbete pågår med att kartlägga antal medarbetare med tjänstgöringsgrad från 90 procent.

Fortsatt arbete pågår med hälsoplanerna på enheterna för att förbättra både den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön.

Varje månad efter nämndmöte bjuder förvaltningen in till frukostmöte där alla medarbetare i förvaltningen är välkomna. Mötet innehåller en sammanfattning från nämndens möte och chans för medarbetarna att ställa frågor.

Inom hemtjänsten i egen regi pågår fortsatt projektet med reflektionstid. Två reflektionshandledare inom varje enhet har genomgått en utbildning. Under utbildningstiden har ledarna även haft reflektionsgrupper under så kallad provotid två timmar varannan vecka. Reflektionstiden har varit mycket uppskattad av de medarbetare som deltagit. Hemtjänstenheterna i egen regi har planerat för att fortsätta med reflektionstidsgrupper under hösten.

Arbetet med att genomföra åtgärder i enlighet med handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsmiljö har fortsatt. Fokus under aktuell period har varit på att utveckla och förbättra introduktionen för nyanställda vid de olika enheterna, fler handläggare har anställts, det administrativa stödet har utökats, ärendemängd per handläggare har setts över och ett samlat grepp gällande arbetet med att ta emot socionompraktikanter har tagits.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	80	79	80		81	81	2018
Analys Förvaltningen genomför åtgärder för att förbättra resultatet inom de utvecklingsområden som identifierats i medarbetarenkäten.								
  Index Bra arbetsgivare 	82			83		84	84	2018
Analys Förvaltningen genomför åtgärder för att förbättra resultatet inom de utvecklingsområden som identifierats i medarbetarenkäten.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro 	8 %	4,5 %	8,6 %	7,6 %	7,8 %	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2018
Analys Ökningen av sjukfrånvaron är ett nyligen uppkommet trendbrott. Förvaltningen undersöker orsakerna till utfallet för att säkerställa adekvata åtgärder.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	2,6 %	2,8 %	1,9 %	2,7 %	2,6 %	2,6 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stödja stadsdelsnämnderna i hur äldreomsorgen kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande ledarskapet	2018-01-01	2018-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra och utvärdera en pilot med schemalagd reflektionstid i hemtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Farstas medarbetare är delaktiga och har inflytande.
- Allmänna visstidsanställningar minskar och tillsvidareanställningar är en norm.
- Andelen heltidsanställningar ökar.
- Sjukfrånvaron minskar.
- 75% av alla rekryteringsärenden har en kravprofil enligt kompetensbaserad rekrytering
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete och skapar egna mål enligt arbetsmiljöföreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Friskvårdsbidrag	2018-01-01	2018-12-31	
 Förvaltningen inleder utvecklingen av Kompetenstrappan inom olika verksamhetsområden i socialtjänsten.	2018-01-01	2018-12-31	
 Handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsmiljö ska fortsätta att implementeras	2018-01-01	2018-12-31	
 Heltid för alla	2018-01-01	2022-12-31	
 Hemtjänst egen regi deltar i pilotprojekt med reflektionstid på schemat.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

I senaste medarbetarundersökningen upplever 96% av medarbetarna på förvaltningen att de är respekterade av sina kollegor.

Förvaltningen har arbetat på olika sätt kring bemötande, respekt och anti-diskriminering, där fokus har legat på att höja medarbetares kompetens och medvetenhet, och förvaltningens enheter genomfört aktiviteter utifrån sin verksamhet och behov. Ett flertal medarbetare har varit på föreläsning kring transpersoners villkor. Särskilda arbetsgrupper har bildats och enheten för ekonomiskt bistånd har genomfört en aktivitetsdag runt ämnet diskriminering och normkritik. Medarbetare på förvaltningens familjestöd har fått avsatt tid för att diskutera normkritik och ta del av filmer, föreläsningar och olika övningar. Ungdomsmottagningen har haft en särskild dag kring normkritik och mötet med ungdomar.

Inom förvaltningens verksamheter i egen regi pågår ett arbete med inkluderingsanalyser som innebär att normkritiskt granska och utveckla arbetssätt, rutiner och bemötande utifrån ett hbtq-perspektiv.

Inom boendestödsenheten har projektet Stockholms Regnbågsteam startat med beviljade medel från socialförvaltningen. Inom projektet ska stöd ges till brukare av personal med spetskompetens. Anhörigstöd ska erbjudas liksom en öppen mötesplats. Under hösten ska 16 personer i personalgruppen genomgå utbildning för hbtq-diplomering.

Brukarenkäter för barn och vuxna parkleksbesökare har genomförts under perioden. Ett av resultaten visar att 98 procent av de barn som svarat känner sig trygga när de besöker parkleken. Förvaltningen bedömer att resultatet bland annat speglar att verksamheterna jobbar medvetet med förhållningssätt och respektfullt bemötande.

Ungas organisering

På ungdomsgården Tuben i Farsta centrum är målgruppen flickor och pojkar i gymnasieåldern. Här arbetar förvaltningen med att stödja ungas organisering genom att ta tillvara, stödja och utveckla ungdomarnas egna projektidéer. Här på Tuben har bland annat K-popgruppen Toxic\$ startat som fick Stockholms stads kulturstipendium 2018. Förvaltningen har en fritidsledartjänst där uppdrag ingår att vara kontaktperson i SLK:s projekt med ortens organisatörer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering				100 %		100 %	Öka	2018
  Andel brukare inom omsorgen för personer				84 %		84 %	Öka	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering								
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				80 %		88 %	Öka	2018
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	98 %			97 %	98	96 %	Öka	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med civilsamhället och genom befintliga mötesplatser verka för att nå och stärka kunskaperna hos fler föräldrar om barn och ungas rättigheter. Kommunstyrelsen ska vara behjälplig i arbetet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter bemöter invånarna med respekt och ingen blir diskriminerad

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Inga invånare upplever sig diskriminerade av förvaltningens verksamheter
- Ingen medarbetare upplever sig diskriminerad.
- Vårdnadshavarna upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. (Förbättrat resultat i förskolenkäten)

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	87 %	86 %	88 %	89 %		90 %		2018
Analys Värdegrundsarbete genomsyrar förskoleverksamheten och pedagogerna granskar kontinuerligt sitt förhållningssätt. Andelen nöjda föräldrar med hur barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas har sjunkit jämfört med 2017. Andelen som upplever att deras barn har diskriminerats av förskolans personal är 2 % (år 2017 1 %). Antalet anmälningar om kränkande behandling är dock färre.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Alla verksamheter inom egen regi genomför en inkluderingsanalys.	2018-01-01	2018-12-31	
Avdelning beställares enheter påbörjar ett arbete för att höja kompetensen gällande HBTQ, och normkritiskt tänkande.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen tar hänsyn till barnperspektivet i nya detaljplaner. I förslaget till detaljplan för kvarteret Hammarö 9 m m i Farsta uppmärksammades att kvalitativa bostadsgårdar med plats för lek saknas.

Förvaltningen arbetar för att stärka barns delaktighet i beslut och utformning av insatser och aktiviteter. En projektdag arrangerad av kunskapscentrum för fritidsledarskap mynnade ut i fem olika projekt på fritidsgårdar utifrån barnkonventionens artikel tolv om att barn har rätt att säga sin mening och bli lyssnad på. Projekten genomfördes alla med ungdomars deltagande.

Barnkonsekvensanalyser görs i ärenden på ekonomiskt bistånd gällande el- och hyresskulder. Det finns metodiska utmaningar med att implementera detta arbetssätt men utvecklingsarbete pågår. Under oktober månad kommer enheten ekonomiskt bistånd ha en metoddag kring frågan om barnperspektiv och arbeta med en fullständig implementering av barnkonsekvensanalyser i dessa ärenden då barnrättslagen träder i kraft till nyåret.

Flera av medarbetarna på beställaravdelningens enheter har närvarat på en seminariedag kring barnrättsperspektivet, den av staden utarbetade barnchecklistan används vid utredningar.

En lokal Barnrättsamordnare har utsetts inom socialtjänsten som har det övergripande uppdraget att samordna och genomföra implementerings- och utvecklingsarbetet med barnrättsperspektiv i socialtjänsten. Samordnaren jobbar mot enheter som arbetar med barn och unga, vuxna samt personer med funktionsnedsättning. Barnrättsamordnaren kommer ta fram en lokal implementeringsplan för ”Stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten” och för arbetet med barnrättsperspektiv i den egna stadsdelsförvaltningen. Ett annat uppdrag blir att följa upp och utvärdera arbetet med barnrättsperspektiv samt återrapportera status till socialförvaltningen i samband med verksamhetsberättelsen.

Enheten för barn och unga samt biståndsenheten funktionsnedsättning har även tagit del av Norrmalms kommunikationshjälpmedel, ett spel för att föra samtal med barn i utredningar.

Nämndmål:

Barnperspektivet beaktas i beslut och utformning av insatser och service

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Vårdnadshavarna upplever att förskolan uppmuntrar barnen att ta eget initiativ och ansvar. (Förbättrat resultat i förskolenkät)
- Barnkonsekvensanalys är gjord i varje enskilt ärende där barn är aktuella

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare på öppna förskolan som tycker att de kan påverka verksamhetens innehåll.				93,85 %		82 %		2018
 Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	84,04 %			85,81 %		69 %		2018
 Andel besökare som tycker att de kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter.				76,15 %		85 %		2018
 Andel enheter som har implementerat programmet för barns rättigheter och inflytande.				0,38 %		100 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna i avdelning beställare ska under 2018 implementera stadens program för barns rättigheter och inflytande, i sitt arbete.	2018-01-01	2018-12-31	
 Förskolestöds insatser följs upp och utvärderas utifrån perspektivet vad har det gett barnen.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har utvecklat arbetet med screening för våld, och följer särskilt upp användningen och dokumentationen av screening för våld mot barn. En förutsättning för att kunna fånga upp och erbjuda stöd till kvinnor och män, flickor och pojkar som utsatts för våld, är att det finns tillräcklig kompetens hos medarbetare inom alla verksamheter. Under perioden har därför medarbetare inom myndighetsutövande verksamheter genomfört NCK:s (Nationellt Centrum för kvinnofrid) webb-baserade introduktionsutbildning i våld i nära relation, och under hösten kommer samtliga enhetschefer inom egen regi att genomföra den.

Förvaltningen har löpande under året via olika kanaler distribuerat stadens broschyr "Hjälp till dig över 18 år som är utsatt för våld i en nära relation".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta				60	50	50 %	Tas fram av nämnden	2018
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper				60		40 %	Tas fram av nämnden	2018
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				166 st		120 st	tas fram av nämnden	2018

Nämndmål:

Invånare i Farsta får stöd när våld i nära relationer förekommer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism implementeras
- Kompetensen kring våld i nära relationer och bemötande av våldsutsatta, utvecklas i alla berörda verksamheter.
- En kompetenshöjande insats inom området genomförs under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enhetschefer inom förvaltningens verksamheter i egen regi får kompetenshöjande insatser inom området våld i nära relationer.	2018-01-01	2018-12-31	
 Foldern "Hjälp till dig över 18 år som är utsatt för våld i en nära relation" ska spridas internt och delas ut till allmänheten	2018-01-01	2018-12-31	
 Samtliga socialsekreterare och biståndshandläggare ska genomgå stadens webbutbildning på intranätet, En introduktionskurs om Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen för en regelbunden dialog med brukare i egen regi-verksamheter kring mat- och måltidssituationen. Inom daglig verksamhet har man exempelvis tagit fram en handlingsplan

för införandet av mat- och måltidsråd. En dietist kommer att vara tillgänglig för enheterna i frågor som rör kost och nutrition.

Under sommarens värmebölja har kultur- och fritidsaktiviteter i förvaltningens verksamheter till viss del ändrats och anpassats. Exempelvis har promenader bytts ut mot inomhusaktiviteter. Mycket fokus har lags på vätskeintag, icke fysiskt ansträngande aktiviteter, användande av fläktar och lämplig vädring. Både brukare och medarbetare har klarat situationen förhållandevis väl.

Inom biståndsbedömningen arbetar förvaltningen aktivt med kommunikation i kontakten med brukarna och kommer att utveckla detta mer under hösten genom att arbeta med olika kommunikationsmedel som finns att tillgå.

Under hösten kommer två verksamheter av LSS gruppboendena att vara pilot i projektet Pedagogiskt ramverk som drivs av Skärholmens stadsdelsförvaltning. Projektet kommer att fokusera på utbildningar/kompetenser, gruppsammansättning och kultur på arbetsplatsen. Syftet är bland annat att skapa en tydlig metodföljsamhet inom verksamheterna.

Fritidsgården Morris i Hökarängen har öppen verksamhet två kvällar i veckan för ungdomar med kognitiva funktionshinder. Samarbete sker även med Svenska kyrkan som har verksamhet för unga vuxna med samma funktionshinder. Under perioden har Morris genomfört ett dagläger på Gålö för målgruppen.

Reinvesteringar har utförts på parkvägar och i trappor för ökad tillgänglighet. Bland annat har trappor fått kontrastmarkeringar och parkvägars beläggning har förbättrats. Förvaltningen har också kompletterat parkvägar med ledstänger på flera platser för att förbättra tillgängligheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		86 %	88 %	2018
  Andel nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				83 %		83 %	90 %	2018
  Andel nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				98 %		98 %	88 %	2018
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				93 %		93 %	89 %	2018
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd				82 %		85 %	tas fram av nämnden	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
och service till personer med funktionsnedsättning)								
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				72 %		74 %	77 %	2018
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				72 %		74 %	tas fram av nämnden	2018
● Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				90 %		91 %	91 %	2018

Nämndmål:

Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges insatser av god kvalitet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Brukare är nöjda med de aktiviteter som erbjuds för personer med funktionsnedsättning
- Hälsa- och sjukvårdsdokumentationen inom socialpsykiatrins boende utvecklas med utgångspunkt i systematiska egenkontroller.
- Brukare får en god och säker hälso- och sjukvård.
- Personer med funktionsnedsättning som får insatser i nämndens verksamheter får näringsriktig mat i trevliga måltidssituationer
- Den fysiska miljön är utformad så att alla kan delta i aktiviteter.
- Alla brukare inom LSS har god kännedom om vem som är utsedd kontaktperson.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel brukare i boende inom socialpsykiatri (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin.						90 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Implementering av mat- och måltidsråd görs inom boendena och daglig verksamhet inom avdelningen egen regi.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

I samband med projektering av lekplats i Tallkrogen genomfördes ett dialogmöte där cirka 20 personer deltog, de flesta kvinnor.

Förvaltningen har även samverkat med föreningar i flera satsningar under perioden, till exempel nationaldagsfirande och flera sommarlovsaktiviteter inklusive Sportscamp och Fagersjödagen. Vi har även genomfört ett föreningsmöte där alla föreningar i stadsdelsområdet bjöds in för att diskutera samverkan och utveckling av Farsta.

Anhörigkonsulenten har under perioden genomfört enskilda samtal med anhöriga varav ett fåtal var med män. De flesta samtal gällde verksamhetsområdet funktionsnedsättning tätt följt av äldreomsorg och socialpsykiatri/missbruk.

Samverkansmöte med primärvården har genomförts och former för informationsutbyte har fastställts. Uppföljningsmöte planeras till hösten.

Två nyhetsbrev med information om anhörigstödet har skickats ut under perioden.

Inom anhörigstöd region sydost har två anhöriggrupper genomförts varav den ena i samverkan med Röda korset. Totalt deltog 15 anhöriga varav fyra är män.

För att bättre ta tillvara invånarens synpunkter och upplevelser av kontakten med förvaltningen har hanteringen av klagomål och synpunkter utvecklats och brukarintevjuer har genomförts inom olika verksamhetsområden.

Lokala utvecklingsprogram (LUP)

Förvaltningens arbete inom ramen för de lokalutvecklingsprogrammen (LUP) är integrerat i ordinarie verksamhetsplanering och -uppföljning och redovisas under respektive verksamhetsområde. Några av de aktiviteter som genomförts inom ramen för LUP:

- En handlingsplan för ökad trygghet vid Stieg Trenters torg innefattande fysiska och sociala åtgärder har kommunicerats med invånare och överlämnats till berörda fackförvaltningar, fastighetsägare och näringsidkare.
- I stadsdelen Fagersjö har Farsta stadsdelsnämnds demokratiråd träffat representanter för olika boende- och intressegrupper för samtal kring lokala utvecklingsfrågor.
- En medborgarbudget har genomförts i Fagersjö där invånarna fick rösta om hur två aktivitetsytor ska utformas vid upprustningen av nya parken Måsen.
- En handlingsplan för ökad trygghet och säker skolväg har arbetats fram i dialog med fastighetsägare och civilsamhället. Bland annat kommer en central gångtunnel att få ny belysning och konstnärlig utsmyckning i samarbete med barn och elever i lokala förskolor och skola.

- Projektet med stadsdelsmammor är igång. De arbetar både uppsökande och de har en öppen social verksamhet för ensamstående kvinnor med barn och flyktingar vid Mötesplats Fagersjö.
- Biståndsenheten för äldre har arbetat med att nå fler invånare med information om nämndens tjänster genom att ordna träffar på mötesplatsen i Fagersjö. Under hösten kommer biståndsenheten att bjuda in till ytterligare möten.
- Förvaltningen har genomfört ett brett utbud av sommaraktiviteter, både ordinarie verksamhet samt ett antal extra aktiviteter i samarbete med lokalt föreningsliv. För att möjliggöra att fler av stadsdelens barn och ungdomar kunde delta i sommaraktiviteter har badbuss och tonårsläger gjorts avgiftsfria.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor				39 %		40 %	42	2018
  Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö				19 %		21 %	25	2018

Nämndmål:

Farsta utvecklas i dialog med invånarna och i samverkan med många intressenter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Invånarna deltar i möten och dialoger.
- Medborgarförslag tas tillvara.
- Medborgarbudget genomförs

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	77 %	77 %	77 %	81 %		82 %		2018
Analys Samverkan med hemmet har varit ett prioriterat utvecklingsområde flera år och alla förskolenheter ser kontinuerligt över sina insatser för att förbättra samverkan. Nöjdhetsgraden är en indexberäkning på fem frågor vars resultat har sjunkit rakt över, men det som främst påverkar helhetsresultatet är delfrågan om möjligheten att kommunicera digitalt med förskolan.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta utveckla Mötesplats Fagersjö	2017-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Handläggare och socialsekreterare inom avdelning beställare genomför webbutbildning "stöd till anhöriga", från nationellt kompetensforum anhöriga.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Uppfylls helt

Analys

Inköpsmodulen har underlättat för verksamheterna att göra hållbara val vid inköp, och trenden för användande av inköpsportalen är generellt stigande. Under perioden har systemutnyttjandet stigit till 75 procent och överträffar årsmålet. Stadens serviceförvaltning anlitas för genomförandet av upphandlingar vilket säkerställer att stadens riktlinjer för upphandling efterlevs.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel elektroniska inköp	75 %			60 %	75 %	65 %	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2018
Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram				100 %		85 %	85%	2018

Nämndmål:

Hållbara alternativ prioriteras vid inköp av varor och tjänster

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel elektroniska inköp ökar.

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Fortsatta utmaningar finns inom äldreomsorgen och då främst den kommunala hemtjänsten, omsorg om funktionsnedsättning främst inom personlig assistans i kommunal egen regi samt inom individ- och familjeomsorg främst inom socialpsykiatri. Arbete fortgår för att skapa bättre förutsättning för budgethållning för dessa verksamheter.

En förutsättning för budgethållning och en verksamhet anpassad efter villkoren är att prognoserna görs så säkra som möjligt, och att verksamheter bedrivs effektivt. Åtgärder för att öka prognossäkerheten pågår kontinuerligt i form av utbildningsinsatser och dialog kring prognosvariationer med enheterna i verksamheten. Under 2018 kommer insatser att krävas inom ett flertal verksamheter för att nå en budget i balans där åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott tas fram och följs upp.

<i>Budget 2018, mnkr</i>	Netto- budget	Prognos	Prestations - förändring	Budget- justering	Omslutnings - förändring	Avvikelse
Nämnd- och förvaltningsadministration	81,3	74,8				6,5
Individ- och familjeomsorg	178,7	182,7				-4,0
varav socialpsykiatri	47,8	51,8				-4,0
Flyktingmottagande	0	-6				6,0
Stadsmiljöverksamhet	12,4	12,4				0
<i>avskrivningar och intern ränta</i>	8,2	11,4		3,2		0
Förskoleverksamhet	306,1	306,1				0
Äldreomsorg	589,3	605,2		8,4		-7,5
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	269,0	292,7	21,1	1,6		-1,0
Fritid och kultur	25,4	25,4				0
Arbetsmarknadsåtgärder	16,5	16,5				0
Ekonomiskt bistånd	97,0	97				0
Övrig verksamhet	0	0				0
Total drift	1 583,90	1 618,20	21,10	13,20	0	0
Resultatenheternas överskott från 2017						-7,1
Resultatenheternas överskott till 2019						7,9
Totalt efter resultatöverföringar						0
Investeringar	17,6	19,1		1,8		0
varav stadsmiljöverksamhet	14,2	14,2		0		0
varav inventarier och maskiner	3,4	5,2		1,8		0

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 6,5 mnkr vilket är förvaltningens totala buffert som avsattes för oförutsedda utgifter samt överskott inom avdelningen för ekonomi på grund av bland annat lägre lönekostnader.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetens totala prognos är ett underskott om 4 mnkr. Kostnaderna för insatser inom barn och ungdom och vuxna missbruk har varit i nivå med budget, medan kostnader för insatser inom socialpsykiatri har varit något högre än budget.

Barn- och ungdomsinsatser

Verksamheten prognostiserar en budget i balans för 2018. Kostnader och antal placeringar av barn och ungdomar i jourhem, stödboende, samt på SiS-institution har minskat. Kostnaderna för ensamkommande barn beräknas komma att täckas av bidrag från Migrationsverket. Boendekostnader avseende ensamkommande barn täcks till stor del av schabloner; övriga kostnader som handläggning, startbidrag etc. täcks genom generella bidrag som barnschablon, generalschablon, utredningsbidrag etc.

Vuxna missbruk

Verksamheten prognostiserar en budget i balans.

Socialpsykiatri

Verksamheten prognostiserar ett underskott om 4 mnkr. Arbete fortsätter med att komma till en budget i balans genom att se över bland annat placeringskostnader och boendestöd.

Flyktingmottagande

Prognostiserar ett överskott om 6 mnkr avseende intäkter. Kostnader finns inom flertalet övriga verksamhetsområden.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet prognostiserar en budget i balans.

Förskoleverksamhet

Budgettilldelningen för verksamhetsområdet förskola baseras på månadsvisa avläsningar av antalet inskrivna barn. Verksamhetens prognos för 2018 är ett mindre överskott. Den främsta orsaken till det prognosticerade överskottet är fler barn i den kommunala förskolan jämfört med budget. Nämndens tilldelade budget för förskoleverksamhet baseras på 2 269 barn. Under perioden januari till augusti har i genomsnitt 2 303 barn varit inskrivna i Farstas kommunala förskolor.

Förskolorna förde från 2017 med sig ett överskott om 7,1 mnkr i resultatfond. Fem av sju resultatenheter uppvisade en positiv resultatfond vid bokslutet 2017, samtidigt som två enheter hade en negativ fond med sig in i 2018. Prognosen visar att resultatfonderna bör utökas till ca.7,9 mnkr vid årsskiftet.

Äldreomsorg

Verksamhetens prognos är ett totalt underskott om 7,5 mnkr.

Beställarenheten prognostiserar en budget i balans. Antal beviljade timmar i hemtjänst samt antal biståndsbedömda platser i heldygnsvård ökade under sommaren men bedöms rymmas inom budget.

Hemtjänsten i kommunal regi fortsätter arbeta mot en ekonomi i balans. De kommunala hemtjänstutförarna utförde de senaste 12 månaderna 87 % av de beviljade timmarna. Ökad utförandegrad, hur många beställda timmar som utförs hos kund, är en av enheternas åtgärder för en budget i balans. Dock förväntas ett underskott inom hemtjänsten i kommunal regi.

Den omstrukturering som pågår på Edö vård- och omsorgsboende och Edö servicehus innebär att förvaltningen har kostnader för tomgångshyror och lägre hyresintäkter. Förvaltningen nyttjar medel från kommunstyrelsen för att täcka dessa kostnader och begär i Tertiärrapport 2 8,4 mnkr som budgetjustering för detta ändamål.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamheten prognostiserar ett underskott om 1 mnkr. Bedömningskansliet är klar med höstmätning och budget kommer att utökas men även kostnaderna ökar. Beställarsidan förväntas nå en budget i balans medan utförarna i egen regi, framförallt inom personlig assistans, förväntas ha ett underskott. En genomlysning pågår av bland annat administrativa kostnader inom verksamhetsområdet.

Barn, kultur och fritid

Verksamheten prognostiserar en budget i balans.

Försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

Enheten för försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser prognostiserar en budget i balans.

Genomsnittskostnaden för ekonomiskt bistånd till och med augusti är preliminärt 6,1 mnkr per månad. Antal hushåll med försörjningsstöd har minskat under sommaren till i genomsnitt 622. Medelbidrag har ökat från i genomsnitt 9 146 kr/hushåll 2017 till 9 805 kr/hushåll i augusti 2018. Detta beror främst på ökat antal nyanlända samt höga boendekostnader för barnfamiljer.

Resultatenheter

Förvaltningens samlade resultatfond om 7,1 mnkr beräknas utökas med 0,8 mnkr. Se även Bilaga 2: SLK-blanketter.

Investeringar

I samband med den interna remisshanteringen med stadens förvaltningar och ledningsdragande bolag framkom att andra arbeten planerades där tänkta parkvägsrenoveringar var planerade. Detta medför att en del planerade åtgärder på parkvägar får skjutas på framtiden. I Fagersjö tillkom en trappa som var i så dåligt skick att den måste åtgärdas. Kostnaderna för reinvestering i trappor är därför 0,3 mnkr högre än prognosen i tertiärrapport 1. Sammantaget medför det att nämnden har 0,8 mnkr kvar av medlen för reinvestering. Förvaltningen föreslår att dessa används till att byta uttjänt utrustning såsom lekutrustning, parkbänkar och papperskorgar.

Upprustningen av aktivitetsparken Måsen sker inom ramen för trafiknämndens satsning ett Grönare Stockholm. Upphandlingen som nu är gjord visar dock att deras budget inte är tillräcklig. Förvaltningen behöver därför tillskjuta delar av stadsdelsnämndens parkinvesteringsmedel. Förvaltningen återkommer med ett särskilt ärende om detta under hösten.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt

Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt

Omslutningsförändringar

Ej aktuellt

Budgetjusteringar

I januari 2019 öppnar en ny förskola i Hökarängen och till den behöver inventarier i form av möbler och leksaker att köpas in som belastar 2018 års investeringsbudget. Nämnden ansöker om utökade investeringsmedel om 1,5 mnkr för detta ändamål.

Nämndens tilldelade budget för avskrivningar och internränta kommer inte att täcka de faktiska kostnaderna för 2018. Nämnden begär därför 2,9 mnkr för ökade kostnader för avskrivningar och 0,3 mnkr för ökade kostnader avseende internränta.

Nämnden begär också 0,4 mnkr i budgetjustering för faktiska kostnader för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (årsprognos).

Nämnden begär också 0,3 mnkr i budgetjustering för klimatinvestering i LED-armatur, se bilaga 3.

Medel för lokaländamål

Nämnden begär budgetjustering för servicebostad på Kaggeholmsvägen omfattande 10 lägenheter (Giggen) om 0,1 mnkr för beställarstöd samt 0,5 mnkr för startbidrag. Verksamheten öppnade våren 2018. Genomförandebeslut 2016-11-15.

Nämnden begär även budgetjustering för att kunna utreda om det är möjligt att bygga en fristående gruppbofastad på Rådagatan 50 i Farsta strand. Beloppen som begärs är 0,1 mnkr för beställarstöd och 0,5 mnkr för förprojektering. I Stockholms stad finns ett stort behov av gruppbofastäder inom LSS. Farsta stadsdelsförvaltning har de senaste åren startat flera nya gruppbofastäder i nybyggda flerfamiljshus men ser ett behov av att kunna bygga en fristående gruppbofastad utifrån specifika behov som finns. Det här kan eventuellt vara en möjlighet till det. Se även bilaga 2.

Nämnden begär budgetjustering för omkostnader avseende tomgångshyror på Edö servicehus i samband med ombyggnation om 8,4 mnkr enligt tidigare beslut i ekonomiutskottet 2017-09-20.

Analys av balansräkning

Analys av balansräkning

Jämförelse mellan 2017-12-31 och 2018-08-31

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 30,3 mnkr jämfört med ingående balans för 2018.

Tillgångar

- Förändringar i de balanskonton som avser anläggningstillgångar avser främst ökade kapitalkostnader inom stadsmiljö. Investeringarna under 2018 har hittills inte varit lika stora som under de två senaste åren och kapitalkostnaderna överskrider de aktiverade anläggningarna. Totalt ser vi en minskning av anläggningstillgångar med 3,4 mnkr.
- Kundfordringarna är betydligt lägre för perioden jämfört med ingående balans för 2018. Minskningen beror på att fakturering sker i främst efterskott och bland annat för Paraplyet. I period 12 får vi med dessa på korrekt period när de faktureras i och med perioden är öppen in i januari. Därför har vi ett högre belopp i IB 2018 jämfört med UB 201808. Att fakturering sker i efterskott medför att periodiseringen av de upplupna intäkterna blir betydligt större. Detta förklarar den stora ökningen av konto 175 Upplupna intäkter, 10,2 mnkr, och motsvarande minskning av kontogrupp 15 kundfordringar, 7,0 mnkr.
- Diverse kortfristiga fordringar har totalt sett ökat med 39,5 mnkr för UB 201808 jämfört med IB 2018, men denna ökning beror på att momskontona inte töms i samband med T2 2018 utan enbart i bokslut. Bortsett från momskontona har vi för perioden en minskning om cirka 12,9 mnkr, vilket främst beror på att fordringarna på migrationsverket är betydligt lägre. De fordringar avseende 2017 utbetalades i sin helhet 2018. De fordringar som nu finns avser de senaste månaderna.
- Kassa och bank ser vi en viss ökning av Egna medel under period.

Skulder

- Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har ökat med 16,3 procent under perioden och beror på en ökning av Egna medel.
- Minskningen under perioden av leverantörsskulder beror på att perioden 201808 inte är öppen lika länge som i samband med bokslut. Färre fakturor hinner inkomma då majoriteten av våra leverantörer fakturerar i efterskott. Vi ser därför en betydande minskning av leverantörsskulder för perioden. De ej inkomna fakturor måste periodiseras i samband med bokslut och vi ser då en betydande ökning av Upplupna kostnader. Jämförelsen mellan konto 25 Leverantörsskulder och konto 299 Övriga interimsskulder visar en minskning respektive en ökning om cirka 47 mnkr.
- Upplupna löner och upplupna sociala avgifter har ökat under perioden. De ökade upplupna lönerna beror delvis på att lönerevisionen ej är klar med lärarförbunden, samt att de upplupna timlönekostnaderna är större avseende augusti jämfört med december, bland annat feriearbetare som ej var aktuella i december.

- Förutbetalda intäkter har minskat under perioden, vilket beror på ett par periodiseringar avseende statsbidrag som gjordes i samband årsbokslut 2017.

Analys resultaträkning T2 2018

Jämförelse mellan 2017-08-31 och 2018-08-31

Intäkter

- Intäkterna har totalt sett ökat med 1,7 procent jämfört med föregående år. Ökningen går främst att härleda till en ökning avseende intäkter för bidrag samt volymökningar inom äldreomsorg och förskola jämfört med föregående år.
- Intäkter på konto 313* ”Övriga taxor och avgifter” har ökat. Ökning beror på volymökningar inom äldreomsorg och förskola jämför med samma period föregående år.
- Hyresintäkterna är i stort sett oförändrade jämfört med föregående år.
- Den stora minskningen av intäkter på konto 351* som avser ”Driftbidrag” beror på minskade intäkter avseende Migrationsverket. Under 2017 gjordes större utbetalningar och framförallt avseende vissa upplupna intäkter från tidigare år.
- Konto 352* Driftbidrag från AMS har ökat jämfört med föregående år och beror på flera anställda med någon form av arbetsmarknadsbidrag. Vi ser effekterna av ökade arbetsmarknadsåtgärder och ett mer framgångsrikt arbete.
- Vi ser en stor ökning avseende intäkter avseende Övriga bidrag inom IoF och äldreomsorg, stimulansbidrag och övriga stadsbidrag. Ser även en ökning avseende intäkterna för särredovisningar inom Funktionsnedsättning jämfört med föregående år.
- Försäljningen av verksamhet konto 361* har ökat och beror på uppbokning avseende de interna transaktioner mellan utförare och beställare som har gjorts i T2 2018, vilket inte gjordes förra året.
- Försäljning av konsulttjänster på konto 363* har ökat jämfört med föregående år och beror på att fakturering avseende facklig tid har gjorts på detta konto 2018
- Övriga ersättningar på konto 369* har ökat i och med att flera intäkter tidigare har konterats på konto 3699 övriga ersättningar men har nu konterats på ett mer korrekt intäktskonto.

Kostnader

- Kostnaderna har totalt sett minskat med cirka 9,5 mkr, under perioden 201801 till 201808 jämfört med samma period 2017.
- Kostnaderna på konto 451* Bidrag till enskilda har ökat med 3,9 mnkr under perioden. Ökningen beror på en ökning av andel hushåll med ekonomiskt bistånd jämfört med föregående år. Del i denna ökning är flyktmottagande som är större i Farsta än övriga stadsdelar och därmed flera personer som är i behov av ekonomiskt bistånd.
- Ökningen av kostnaderna på konto 453* beror på att kostnader för ersättning till

försäkringskassa konterats på korrekt konto under 2018.

- Kostnaderna på konto 463* ”Köp av huvudverksamhet” har minskat 7,8 procent jämfört med samma period föregående år. Minskningen avseende köp av huvudverksamhet beror främst på en minskning avseende Individ- och familjeomsorg och specifikt SiS-placeringar och flyktingmottagande. Positivt är också att kostnaderna inom Vuxna missbruk också minskat.
- Löner till anställda på konto 502* har ökat till följd av flera nya enheter under 2018 och att lönekostnaderna inom BoU ökat till följd av att fler personal har anställts och färre konsulter har köpts in. Samtidigt som den årliga lönerevisionen på cirka 2,5 procent genomförts.
- Konto 51* Sjuklön har ökat något jämfört med föregående år och beror på att sjukfrånvaron ökat inom förvaltningen. Förvaltningen arbetar aktivt med att minska sjukfrånvaron med olika insatser.
- Ökningen av lön till beredskapsarbetare på konto 503* beror på ett mer framgångsrikt arbete inom enheten för arbetsmarknadsåtgärder jämfört med föregående år.
- Kostnaderna på konto 60* har ökat något jämfört med samma period föregående år, vilket beror delvis på ökade hyreskostnader då verksamheter återgått i egen regi.
- Minskningen av kostnader för städ- och renhållningstjänster på konto 613* beror främst på att det finns fler enheter i egen regi och förskola som arbetat aktivt för att minska dessa kostnader.
- De totala kostnaderna på konto 615* ”Mindre reparationer och underhåll av fastigheter” har ökat med cirka 530 tkr vilket beror på att underhållsbehovet har varit betydligt större under 2018 jämfört med samma period föregående år. Bland annat beror det på att Miljöförvaltningen genomfört kontroller på förskolor vilket lett till flera underhållsarbeten i dessa lokaler utifrån deras krav.
- Kostnadsökningen avseende inköp av livsmedel beror på en ökning av antal enheter i förvaltningens regi och specifikt ett par nya förskolor som gör att kostnaderna ökar.
- Kostnaderna för kontorsmaterial har ökat vilket beror på nytt ramavtal med mindre fördelaktiga priser.
- Ökningen avseende konto 701* Transporter (ej personal) beror på en ökning avseende kostnader för persontransporter inom funktionsnedsättning. Ökningen från 2017 fortsätter även i år.
- Kostnaderna på konto 711* ”Personalrepresentation” har ökat något jämfört med föregående år. Även om det är fortsatt lågt så kommer informationsinsatser att göras för att åter sänka dessa kostnader.
- Kostnaderna för annonsering på konto 722* har minskat jämfört med föregående år då ett stort antal anställda sade upp sig och nya rekryterades
- Kostnaderna för Larm och bevakning på konto 734* har ökat något jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på byte av leverantör och har inneburit vissa ökade byteskostnader och något dyrare avtal.

- Upphandlade administrativa tjänster på konto 743* har sjunkit i och med lägre kostnader för HCL och IT.
- Den stora minskningen av kostnader för konsulttjänster beror på att enheten Barn och Ungdom i stort sett upphört att köpa in konsulttjänster.
- Minskade kostnader på konto 749* Övriga främmande tjänster beror på en minskning av rättegångskostnader inom familjerätt samt minskat behov av tolkar.
- Stor minskning av kostnader på konto 751* om 6,2 mnkr. Andel inhyrd personal inom enheten BoU har minskat med cirka 5 mnkr jämfört med föregående år. Förskolan har också minskat sina kostnader för inhyrd personal.
- Ökade kostnader på konto 79* Avskrivningar beror på att förvaltningen har haft stora investeringar senaste åren vilket gör att avskrivningskostnaderna ökar.

Övrigt

Ej aktuellt

Synpunkter och klagomål

Alla klagomål som inkommit under perioden maj-augusti har besvarats och åtgärdats. Ca en tredjedel av inkomna synpunkter och klagomål har lett till förbättringar eller åtgärder i verksamheten i form av förändrade rutiner, förbättrad planering, tydligare information eller liknande. Antalet klagomål på bemötande har minskat något jämfört med tidigare perioder. Inom exempelvis ekonomiskt bistånd har också införandet av en ny telefonkö lett till en minskning av klagomål kring bristande tillgänglighet.

Vad gällde klagomålet, synpunkten eller avvikelserna?	Utfall T1	Utfall T2	Ack. utfall året
<i>Bemötande</i>	24	16	40
<i>Brister i rutiner/utförande av insats eller verksamhet</i>	20	23	44
<i>Utebliven/försenad insats eller aktivitet</i>	8	4	12
<i>Tillgänglighet</i>	8	3	11
<i>Kontinuitet (personal)</i>	4	1	5
<i>Bemanning</i>	0	0	0
<i>Kompetens</i>	2	0	2
<i>Brister i information (utebliven info, obegriplig info, etc.)</i>	13	11	24
<i>Felaktigt beslut</i>	4	6	10
<i>Mat och måltider</i>	0	5	5
<i>Den fysiska miljön</i>	6	4	10
<i>Annat</i>	32	35	67
<i>Klagomål som gäller hälso- och sjukvård</i>	-	1	1
Summa	121	109	231

Vem har lämnat klagomål/synpunkt?	Utfall T1	Utfall T2	Ack. utfall året
<i>Brukare eller vårdnadshavare</i>	73	65	139
<i>Närstående (anhörig, god man etc.)</i>	34	16	29
<i>Invånare</i>	3	1	4
<i>Annan (t.ex. okänd)</i>	4	1	5
<i>Medarbetare</i>	7	27	34
<i>Tjänsteperson/annan myndighet</i>	1	0	1
Summa	122	110	212

Avvikelse och incidenter	Utfall T2	Ack. utfall året
<i>Avvikelse HSL</i>	3	3
<i>Rapport Lex Sarah</i>	2	2
<i>Incident barn i förskoleverksamhet</i>	1	1
<i>Avvikelse mot beställning</i>	22	22
Summa	28	28

Återkoppling och åtgärder	Utfall T1	Utfall T2	Ack. utfall året
<i>Antal klagomål där åtgärder eller förbättringar planerats och/eller genomförts i verksamheten.</i>	54	35	89
<i>Antal klagomål där återkoppling har lämnats till beställarenhet</i>	7	19	26
<i>Antal klagomål där återkoppling har lämnats till brukare/ vårdnadshavare</i>	76	69	146
<i>Antal klagomål behandlade på APT</i>	23	39	62
Andel åtgärdade/besvarade klagomål:	95 %	100 %	97 %

Park- och stadsmiljö

Felanmälan har minskat marginellt. Klagomålen har ökat en del. Det som ökat är främst klagomål på parklekar och boplatser. På parklekarna handlar ökningen främst om fritidens verksamhet. Vi har också mottagit ett flertal synpunkter med grund i oro relaterat till vattenförsörjning under de varma sommarmånaderna.

Kategori	T2 2017	T2 2018
<i>Beröm</i>	6	7
<i>Felanmälan</i>	116	110
<i>Fråga</i>	132	109
<i>Idé</i>	22	29
<i>Klagomål</i>	124	138
Summa	400	393

Övrigt

Ej aktuellt